

14. aastaküü.

Üksik number 10 top.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 80 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Riiu tähe nurgal nr. 46/15,

„Leaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.

Adress Wene keeles üht- kui ka rahakirjadele: r. Ревель.

Журналъ „Мейе Матсъ“.

Tarvitamatajäänud lühemad käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasi saatmiselt märkisi juurde lisatud ei ole. Kirjastajal peab
saatja täielik aadress ja nimi peal olema.

Nr. 35.

Laupäeval, 18. (1. mail) aprillil, 1915.

Nr. 35.

Wenelane Karpatides — austriaalased põgenemas.

Salgate Cesti sõjahaawatuid Kowelis.

Tagumises reas: 1. Karl Ellerman, Paide kreisist, Koigi wallast, 10 lahingust osa wõtnud. 6. jõe peal paremast käest haawatud, läheb teist torda sõjawal. 2. Saawet Jaakson, Ruresaare kreisist, Kaarma wallast, kümnendas lahingus pahemast käest haawatud. 9 now. jälle teist torda sõjaw. Esimene rida: 1. August Awent, Tallinnast, 12. lahinaus K. all pahemast käest haawatud. 2. Johannes Kiihberg, Tallinnast, 12. lahingus paremast käest haawatud. 3. Karl Peterson, Tartu kr. Laiuse w. 12. lahingus K. all pahemast käest haawatud. Praegu teenib sanitarina K. 4. Juhan Muuri, Wiljandi kr. Aidu w. 5. lahingus K. all haawata saanud paremast käest, teenib sanitarina K—s.

Adjunkti kuritegu.

A. Sedenstjerna jutustus.

Bikepingi alewis oodati uut adjunkti.

Pastor oli juba nii wanaks ja jõuetuks jäänud, et iga-päew enam kõiki kohusi täita ei wõinud, wäljaarmatud need päewad, mil jõulaid koguduse liikmeid matta tuli, järelikult harilikult talist mõne taakri rohkem wõis saada. Aga käed wärisesid tal juba nõnda, et enam waeste inimeste lapsi ristida ei julgenud, kuna aga Issand Jumal siis, kui rikaste inimeste majades uus perekonna wõsu juurde tuli, wana-mehe nõrka jõudu imekombel kõwendas. Ja sellepärast määratigi temale uus adjunkt (õpetaja abilise).

Bikepingi pagari õetitar oli oma kooliõbranna käest kuulnud, just nagu oleks wiimase tädi linnas päewapillniku juures pastor Johannessoni pilti näinud. Ja kui jaama-ilema naine kuulda sai, et uus adjunkt kolmkümmend kaks aastat wana, imeilus ja põsthabemega, unistawate finiste filmadega, faleda tehaehituse ja ilusate suurte juustega olewat, siis ütles ta tütrele:

„Klarkale, ma tunnen langet südamepiina ja olen päris rahutu ja hirmus. Jumal teab, kas see õige meie poolt on, et meie kirikus ei käi? Oh, mul näib, et see ikka wist suur patt on seda pühakoda unustada, kus mind ristitud, leeritud ja lahutamata sidemetega sinu isa külge köidetud.“

Siin lämmatas nuuksumine jaamailema naise sõnad, ja järgmisest pühapäewast peale hakkas ta Klarkalefega kirikus käima.

Kaupmehe kahelümne kahe aastane õde hakkas kiitooli waiba peale „usk, lootust, armastust“ wälja õmblema. Rist ja antur tulid wäga peenemaitsefelfelt wälja, kuid südame

peale, mis armastust pidi kujutama, kulus kahelja loodi kõige-paremat siidi ära.

Kirikumajas hakati kõigeparemat katusekambrit uute seinapaberitega ilustama. Pastor ise leidis kolmeümne wiie õõrikilised küllalt head olewat, kuid Amalie wõttis tal kaelast kinni, suudles südamlilikult ja ütles:

„Kallis papake! Wõta ikka wiiekümne õõrikilised*)!“

Ja kui tuba puhastatud oli, kõi Amalie õde Anna sinna kõigeparema lihwitud karahwini wee jaoks, marmorist titu-toosi aluse ja portselanist sülekausi.

Geometeritel oli wiis tüttart, kes kõik kirjandisega erakorraliselt ruttama hakkasid, tehti lambisumisi, mälestuse-lehekest raamatu wahela ja sohwapatjast. Ja ema film wiibis uuriwalt tütarde peal, manitsedes:

„Seisa sirgemine, Annette! Aga, Laura, ära hirwita ühtelugu! Roh, kuidas wõid sa sedasi tõsisele meesterahwale meeldida? Ja, sina, Ohhenni, mu waeneke, ära unusta õhtuti oma tebratähniisi määrinast! Olga, harjutad sa ikka ennast orelimängus ja koralide laulmises?“

Postijaama pidaja tütar õmbles terve õõ kirju tindipoti aluse kallal, rahwatooli õpetajanna käis aga majast majasse kiikimas, kas pastori kraede triikimine tõeste nii raske ja keeruline olewat?

Uhe sõnaga, sellest saadik, mil sõnum tuli, et pastor Johannesson Bikepingisse tuleb, suurenes jõukamate koguduse-liikmete jumalakartlikus ning nende meheleminemise ealiste tütarde wirtus.

* * *

Selle päewa hommikul, mil adjunkti päralejõudmist oodati, kostis kirikumaja tojas mitme jalapaari müdin.

„Kas see ometi nii wara juba tuleb?“ küsis pastoriproua.

* 50 õõrit umbes 24 kop.

"Armas naisuke, wist soowib keegi minu käest kõige õigemate teede kohta hinge päästmiseks nõu saada!" wastas pastor, omale wõileiwa peale palju juustuwilulufat lõigates.

Läksid ust lahti tegema, kuid seda oli kergem õelda kui teha. Üks lõi millegi pehme, raswase wastu, mis järele ei andnud, ja niihästi pastor kui tema prouake pidid tubliste tüügima, enne kui oma tahtmist läbi wiia said.

Ukse ees seifid katskümme neli piduriietes neidu Bie-
pingi jõukamatest perekondadest. Odekolonjest ja lawendeli õlist lõhnates kumardasid nad ja pärisid, misjugune tuba kirikumajas uue adjunkti jaoks määratud peaks olema. Ning läksid siis kõit seltsis sinna ja hakkasid korwisi lahti wõtma. Teas olid kõigest üks sohwa ja tugitool, kuid neid olid terwelt seitse sohwapatja toonud. Enesestki mõista, et nüüd nende ära mahutamiseks suured seteldused olid. Wiimats seati üle jäänud wiis toolide peale, et pehmem istuda oleks. Siis tulid järjekorrale marjawiina pudelid, sigaritastid, kiltu-
toosid, kirjatud laudlinad, mitu tosinat pastori kraesi ja palju muid kriibu-kraibu asju, mida täpisealt kirjeldada ei oskagi. Lõpuks kinnitasid nad annete külge oma nimekaardid ja lahkusid siis.

Peale teisi tuli weel rahwakooli õpetajanna jookstes ja tõi kaks naela kõha-kompvektisi: linnast oli tutaw tale kirjutanud, et see juhtumisi pastor Johannessoni uulitsal kõhima kuulnud.

Reispäewa ajal jõudis rong pastor Johannessoniga pärale, ja selgus, et tal tõeste toredad juukfjed ja õrnad sinifilmad olid. Jaamaeefisel oli nii palju naisterahwaid, nagu paradisis ingleid. Pastor-adjunkt wõttis mütsi peast, wana pastor kaelustas teda, naisterahwad kogusid aga ümber ja kõtetasid üksteise wõidu:

"Minu nimi on Bergkwist! Ja, waat need, on minu tütrekesed. Kui pastoriherral mõnikord maale koguduselii-
mete juurde sõitmiseks hobuseid waja lähneb, siis nimetage ainult minu wanamehele. Matsust pole, enesestki mõista, juttugi!"

"Lindkwist on mu nimi. Minu tütreed Annette, Laura, Oshenni, Auguste, Olga. Nad töötawad mitu aastat juba pühapäewa koolis, waeste wanemate laste majuta õpetades!"

"Herra pastor, minu nimi . . ."

"Noh, Sumal hoidku, laste pastoriherrat ometi läbi, et ta koju saaks minna teewäsimust puhkama, ja siia on tal ometi ka ju tarwis, wäsitate päris ära ju!" ütles pastori-proua magushapu häälega. "Ah jah, ma pole oma tütreidki weel ette seadnud: Amalie, ah, misjugune töötas tütarlaps see on! — ja Anna — oh, herra pastor, kui te kord kuule-
site, kui ilufaste ta orelit mängib . . ."

Pastor Johannesson läks ülesse oma tupp, kammis ilusad juukfjed siledaks, waatas õrna pilguga sinifilmadest fingitused üle ja ütles wanale hingekarjasele:

"Nähtawaste on teie koguduses eeskujulik kristlik armas-
tus walitsemas?"

"Srn . . . jah, pole laita," wastas see.

* * *

Mewikus elutses keegi wabrikant Kolberg naise ja tütre-
rega — kaheskümne ühe aastase neiuaga Terwe oma elu oli Kolberg lõbus, kerge- ja wabameelne olnud. Ja kui tema poolt kutses tuttawatele wälja läks, õhtuks tema poole tulla, siis teadsid kõik alewikus, et Kolbergide juures jälle kord lõbus pidu toime pandakse, kus noored tantšiwad ja wanad wiina-
ja õllelaaside taga aega wiidawad.

Ra nüüd käis Kolbergi tiidruk alewikus häid tuttawaid mööda ringi, kuid juba hoopis teistsuguse kutsuga:

"Herrad saadawad terwiseid ja paluwad teil kuueks meile; herra pastor Johannesson peab waitse piiblitunni!"

Ja Kolbergi maja kogus külalisi täis. Wabrikandi proua ise istus, taewa poole pöördud filmadega ja wagalt ohtades, klaweri taga ja mängis korali, tütar istus, peenikese häälega lauldes, wagufalt paigal, ja wana Kolberg ise tun-
dis omal sel pühaltikul filmapilgul päris mõnusa olewat.

Pastor Johannesson oli muidugi üleilidise tähelepä-
mise keskpunkti. Päris kirikliku meeoluga walmistas en-
nast seltskond teda kuulma.

Pastor tegi piibli lahti, wõttis kindad käest, ja korraga...

1. Friedrich Lamberg, Tallinna tr. Siberi kilt. Sats-
laste wastu wõideldes haawata saanud ja priiks lastud.
2. August Olt, Ratwere tr. On A. all austrialaste
wastu wõideldes pahemast käest haawata saanud ja
priiks lastud. 3. Nicolai Fall, Ratwere tr. On P.
all satslaste poolt paremast käest haawata saanud
ja priiks lastud.

Ta luges mõne salmi ja tahtis parajaste neid seletama
hakata, kui korraga, koosolejate peale waadates, hirmu pärast
päris maha oleks kukkunud. Kõik naisterahwad näitasid
wähemalt kilmme aastat wanemaks olewat läinud; kadunud
olid meeldiwad naeratused, igalt poolt wälkusid pastori peale
wihafjed, ahwardawad pilgud, isad muigasid kihwtiselt naerda,
emad olid kahwatud, neiupe näod — kohtunud, kibedad.

Salmide seletus oli hästi lühike, ja, kui see lõppes, kuhu
oli korraga kõik koguduselii-
kmete lahus jäänud?

Asjata katsus pastor Johannesson selle ja teisega juttu
teha. Wastused olid napsafad.

"Armas preili Lindkwist, millal alustame oma tööd
pühapäewa-koolis?"

"Oh, mis asi mind sinna peaks ajama! Külmawärinad
käiwad alati üle, kui nende räpaste laste peale mõtlen!"

"Kas ei wõiks ma homme hobust saada, herra Berg-
kwist?" küsis pastor. "Teie proua oli nii lahke . . ."

"Hobused on homme töö, ja tunahomme ka, ja ülepea
terme kewade läbi!"

"Preili Anna, meie oleme ju teiega naabrid. Mul oleks
wäga hea meel, kui kord teie ilusat orelimängu kuulda saak-
sin. Teie ema ütles, et . . ."

"No, waat, mis weel! Ma tunnen omal sõbrannadega
palju mõnufama olewat kui orelit taga! Eht vähemalt siis
weel lõbus polka klaweril — see oleks hoopis teine asi!"

Õrgajõuliste komando telukoht R-s.

Langenutele.

Magage maailmast lahus —
tufumise lõpetand rind!
Wõitlejad wennad, nüüd rahus
katab teid werine pind!

Samaa palju teilt nõudis,
raske ja pikk oli see,
aga ta lõpule jõudis —
surmale wiis teie tee!

Nüüd on unustud raskus,
unustud valu ja waew;
muld teie peale ju laskus —
kaldale jõudnud on laew!

Nüüd on unustud mure,
nüüd teid katab külm haud,
kuid teie kuulsus ei sure —
see on kestvam kui raud!

Magage maailmast lahus,
otjas on häda ja piin!
magage, wennad, kõik rahus —
rahu te leidsite siin!

R. Põld.

Proua Lindkwist piiblitunnile ei pääsenud. Usinalt walmistas ta kõõkis homfets maiusrooga armsale, kallile pastori-herrale Johannessonile ja kloppis parajaste muna wahule, kui näost punetaw Dshenni äkitselt nagu tormihoog kõõki tuiskas.

„Soia munad parem omale, ema!“ hüüdis ta, peaaegu kriiskades, „see inimeseloom pole munakoortki wäärt!“

„Tütrele, mis sa räägid?“

Siin wistas preili Dshenni wiltu kaldunud kübara laua peale, kindad — taignatausfi, aga iseennast — armastaja ema rinna najale, ja purskas kibedaste nutma.

„Lapsuke, mis s'uga on?“ jattus ema ärewusesse.

Siin tõstis Dshenni oma armsad filmad üles, pani käed uhkelt puusa ja sofistast ahastusega nii, et terve maja kõmises:

„Mõtke ometi, ema, sellel nurjatul on — kiblasõrmus sõrmes!“

Raewikuid kaewamas.

Wabatahtlik Ed. Grossschmidt.

See oli öösel, kui külast, kus puhkufel olime, lahkusime. Ruhu minel oli, seda ei teadnud meist keski, wäljaarwatud wast meie ülemad.

Dhtul sadas wihma ja sellepärast on teed porised, ütelda: päris põhjatud. Ja pimedus! Waewalt näed kätt silme ette panna. Komistada wõid iga filmapilk, selle wastu pole parata.

Lummalt ja sõnalausumata sammutakse, räägitakse wähe ja suitsetatakse „plotski“.

Küla wahelt wälja jõudes, saame parema tee peale: see on ka ilka küll porine omajagu, mitte aga sel määral, kui küla wahel.

Seni käisime ainult kahelpool teed, sest kestteed, kus hobused käiwad, jäid jalad sitkesse wedelikku kinni ja launis raste oli neid sealt wälja sikutada. —

Wäsimus, päris surmawäsimus on juba kontidesse ajunud. Puhkamata ja pealegi söömata, — süüa saime wiimast korda eila dhtul, — nii mattkame edasi. Kõikide nägudelt paistab wäsimus, üksluisus, turimus. Misti asti ei näi neid muidu nii rõõmsaid poisja enam huwitawat.

Harilikud naljatused omawahel on kadunud. Muidu, puhkufetundidel ja nii, — on see harilik.

Seda aga ei wõigi nõuda wäsimusest, näljast, sõjakäigu raskusest turnatud inimeste käest. . .

— Keegi teab rääkida, et me lähwat L. linna.

„Mida sinna?“ arutame endamisi. Kindlat otjust ei saa kätte aga keski.

„Wõib olla lähme kohe lahingusse“, arwab üks.

Selle arwamisega jääme pea kõik ka rahule, ehk küll täielikus teadmatuses, mis lähemad tunnid toowad, wiibime.

Küla. Siin puhkame wähe jalgu.

Puruwäsimult istutakse maanteekraawi perwele, mõned lähedamate majade äärde ehk mõlemalpool teed kaswawate puude najale, selga wastu puud ehk majaseina toetades.

Keegi ei lasse seda mõnefilmapiigulist puhkeaga ilma kasulikult tarwitamata mööda minna. Istutakse, kus aga wõib, ehk kus ruumi on, — olgu wõi porise. Puhkus kulub ju ära kõigile. Mõned on üles nuustunud, et külas pood on, kust pakberossa saab. Seda ilksteise wõidu ruttamist süüsi! Warsti tulewad mõned aga tühjalt tagasi: olewat otjas juba!

1) A. Kühswander, Tallinnast. 2) A. Thomasberg, Baltiskist. 3) W. Netsnik, Narwast. Tegewas sõjawäes, kõik terwed.

Meie Matsi järgmine (36.) sõjanummer ilmub
25. aprillil.

See wälte wahjuhtumine on aga ainult wäheseid tähpanelikuts teinud: teised lamawad ifta liikumatalt, nagu furnud, külleti ehk istukile maas ja maitsewad wäheseid puhkuseminutisi.

Need ei kesta aga enam kaua, sest warsti tuleb komando „üles tõusta“ ja „edasi“.

Edasi, jah, — edasi tundmata tulewikule, saatusele. . .

Werstatulbal seisab nr. 7, tähendab weel 7 wersta on käia, enne kui L. jõuame. Ja ära oleme käinud wast juba wersta 10.

Kell on 1 öösel, kui L. jõuame.

Linna majad ja uulitsad kannawad wõitluse märka: siin ja seal on mõned poolelti purustatud majad. Alnad on paljudel majadel purustatud. Elanikka neis sees ei näi olewat. Ülepea ei trehwa peale mõne üfisku linnast läbimines ühtegi inimest silma. Kõik nii kurb, mahajäetud. . . Linnas me ei peata, ei puhkagi. Nähtawaste on meil kiite taga.

L.—ist wähe maad jookseb kaunis lai jõgi. Sild, mis üle jõe on wiinud, on purustatud, ainult rufud ja puutalbad paistawad weel siit-sealt kaunis käredest weewoolust wälja. Kõrwale on sõjawägede jaoks hädafilid tehtud. Selle laudu pääsemegi üle.

Üle-jõe on suur küla wõi alew, wõib olla ka L.—i eeslinn ehk midagi jellesarnast. Siit läbi minnes saame ühelt Poola „panilt“, kes hobusega wastu tuleb, teada, et külas pagar on. Teame kõit, et pagarid ka ööse töötawad ja mis siis muud, kui ostime ta asukohta. Leiamegi. Kaks jahutahmast meest on terwe töötoja töödõim. Küsimine, kas saia on? On, wastatakse. No mis siis wigal Jgaüks wõtub oma „40-nelise“ ja on wähemalt millega nälga kustutada.

Peaa tähendama, et „40-neline“ umbes 3-naelane päts õu ja õu „juto“ „jns“ „tauinis“ „obiane. Kuid jõja aeg omeli! —

L.—ist umbes wersta 3 kääname teelt kõrwa, päris lage-dale wäljale. Põlduif mööda käies jõuame wiimaks küllasse. Siin puhkamegi wähe aega. Siis jälle edasi, niikaua kui korra kuskil wäljal komando tuleb: mehed „ahelasse“, laiali pilaks reaks.

Ja siis? Siis kästakse labidad wälja wõtta ja — kaewama hakata.

Meile tuli see kaunis ootamata, arwasime, et otse waen-lasele wastu läheme ja, teiseks, oli meil esimest korda jooftu-kraswide kaewamisega tegemist teha. Kaewasime ainult hädafordfed kaewituid, õiged, ühes liinis.

Sarilikult tehtakse nad aga teistfugused, fit-fakilised ( ). —

Kaewamine ei wõtnud just kaua aega: umbes tundi paar wõi nii. Selle ajaga olime omale niiwõrd sügawa kraawi kaewanud, et tas auasale piisti wõis seista, ilma et waenlane meie müstäärtki näeks. Selleks aitas kraawi ette pillutud mullahunif suurelt kaasa. Kuid wäsimus — see tahab tappa, sõna tõsises mõttes. Tõusis nuringi, et peame nii puhkamatalt kaewituid tegema, kuid roodu ko-mander wirgutab meid jälle kiiremale tööle. „Rutem, rutem, wennad, terwe homse päewa wõite see eest puhata!“

Noh, efs wõtsime siis jälle wiimase jõu kokku, kühwel-dasime automadina labidatäie labidatäie järele wälja ja — peagi wõisime walmis tööd oma ees näha.

Zubatud puhkus tuli siinjasamas, kaewituid üle elada.

Wärskelt kaewatud kraawipõhja pikali heites, seljakott pea all, pashlit kõwaste ümber pea mäsfitud, — nii sui-fusime peagi unehõlma, ehk küll külm end kauniste juba tunda andis. —

Päike on kõrgel juba, kui ärkan. Külm. . . Jalg, mis ihe selfimehe külje all oli, on ära furnud ja seda peab

Manid. Detaili maali järele.

hästi liigutama, et elu sisse saada. Jm on külmemaiks muutunud. Näljahädale tuleb lõuneni kaewitutes wiibides uus häda juurde: see on janu. Külast saaks wett küll-küll, kuid keelatud on kaewituteft wälja minna. Pealelõunat hakkab wihmasadu. Kaewitutepõhi muutub poriseks, sest meil pole alla panna ei kubutki õlgi. Warsti oleme märjad, porised, selgkoti, pashlit ja kõit läbiligunud. . . Päris wärsjedes ja lõdisedes istud ehk kiikitad kaewitu põhjas ja ootad kannatamata, kunas ükstord sellest wäljapääsemata „jõutorrär wäwaned. . .

Riisugune „wabanemine“ ei tule aga enne, kui õhtu, pimedas juba.

Siis lahtume oma „pori-aufudest“ ja lähme wersta wiis mööda wäljasi, põlduif, wähemaid teefi kuni teife küllani. See on elanikkudeft täitsa lage. Mitte hingegi enam. Suur-tiitkuleft poolpurustatud majad, aherwarred annawad tun-nistust hiljutistest wõitlustest, mis siin olnud. — Siia jõua-wad meile järgi wiimaks ka meie wäljakõõgid, kust meile süüa jagatakse.

Simuga liirbime siis westft suppi ja hammustame leiba kõrwale. Te ei wõi aimatagi, kui hästi see maitseb, — pealegi inimesel, kes paar päewa södmatal. . .

Jagatakse pikawarrega sapõr-labidaid — igale mehele.

Wõib juba aimata, et nüüd kibe kaewamine tuleb: antakse korra juba juba sapõride-labidad, siis peame ju ka sapõride eest wäljas olema — nii on minu arwamine. —

Lastakse weel wähe teewäsimust puhata.

Lähme tiuhjadesse elumajadesse, sinna kääname pikali, kuhu aga juhtub. Paljud jääwad magama kui siis pea käft järgneb koguda ja minema hakata, siis on magajatega tegemist, enne kui neid üles saab.

Küla ette hakkame siis kaewituid tegema. Enne muidugi mehed laiali, pikla ritta, iga mehe wahet umbes 5 samm. Et rida õige hoida, (kaewitute kaewamisel on see ju tähtis, sest kus mees seisab, sealt hakkab ta kaewama, — ja on rida kõwer, tuleb ka kraaw kõwer) seks on iga kahekümne mehe wahel labidat ülewäl hoidja sapõr. Need on ka meie õpe-tajateks määratud, kes meile kõit kätte näitawad, kuidas tar-

Belgia kuninga Alberti lapsed.

Neil, waesekestel, puudub praegu kõige kallim asi — kodu. Sõjapõgenejatena wiibiwad nad wõõral maal. Kuid teadmine, et nende isa kangelane ja wõit lähedal on, aitab neil wõõrsil wiibimist taunimaks teha.

wis kaewata, sest nüüd tuleb ikka päris ajanõuete kohaste kaewitute kaewamine, fit-sakiliste.

Need tulewad laiemad, sügawamine kaewata, kui seda eila õhtul kaewatud kraawid olid.

Ja töö on siin ka mitu korda rängem, sest pehmemale, pealtpoolsemale mullakorrale järgneb kõwa, tihe sawikord.

„Seda ratu kas wõi kirwega!“ naljatas sõber R., kellega kõrwu töötama oleme juhtunud.

Ja tõeste, nii pidime ka pärast tegema, sest sapõr, kes meid juhatas, andis seda nõu ja oma laia kirwe. Nii edenes töö jõudsamine, ka juttugi saime, sest midagi tuleb ikka meelde, pealegi kui „землякъ“ kõrwalttõõtaja on. Wahetewahel jälle jookkime salaja waheldamisi küllasse, supikatlatega wett tooma, — kui janu liiga kippus tegema. Minult wäsimus on suur, mullakühweldamisega wäsi warsti ära ja pealegi tüübi weel uni peale. —

Kui kaewituid walmis, siis tuleb weel nende silumine, „masterimine“.

Põhi tehtakse tasafets, küljed niisama. Siis mullahuritid kaewitute ees. Need tehtakse tasafets, pillutatse üleliig filmapaitwale liiwa- ja sawi-korrale musta mulda peale, et kaewituid põldubega ühte warwi olets ja kaugekt midagi mägata ei olets.

Kui sellega walmis oleme, tuleb kaewitutele katuste peale tegemine.

Selleks lööme seljatagusele, kaewitute äärele, maa sisse lühikesed waiad, nende tulewad, risti üle kaewitute ulatades, pikemad waiad eht lauad peale. Ja siis üle nende, pituti kaewituid, pikemad lauad, ukked jne. Waterjali selleks saame külast, ksume rehedel ja majadel ukked eest, laudu on mõnes kohas rohkestest hunnikus. Nüüd on luba seda teha, sest nagu juba ütlesin, on külla täia tühi elanikkudest, ülepea elawaist hingist.

Pituti kaewituid pandawad lauad katawad ainult pool osa kaewituid, — parajaste ühetele, teisele küljele taga püsti seista ja lasta. Laudade peale õled, siis muld — ja ongi walmis. Tuuduwad ainult õled kaewitute põhja panemiseks. Ka sellega saame pea walmis: taseme ligidalt rehedeft ja külmideft õlekubud kottu, nii et küll saab

Peale selle tuleb kaewitute ette taastuste tegemine.

Selleks pandakse kirwemehed läheduseft haralifemaid puud maha rauuma. Need kanname kaewitute ette ja seal laotakse nad ritta. Ka muud rimpsurämpsu kanname külast kottuofides kottu: wanu helkslimasinaid, mis poolakad maha jätnud, rattaib, kottijugu teibaid . . .

Seda tööd ei saa weel lõpetada, kui kogumisekäft tuleb. Suurtütid, mis seni ainult harwa on mürtsunud, hakkawad nüüd taunis ligidal mürama, niisama on püssid, kuulipildujad alalises tegewuses.

Meie ees olewatele kaewitute-liinile on nähtawaste waenlane äkki kallale tunginud.

Lahingumüraft saadetult lahume siit, et tulduid teed läbi L. tagasi minna.

Meie töö on siin tehtud: olime ainult sapõri bataljonina sija käsutatud . . .

Kui hommikul oma endistele seisukohadele tagasi jõudime, kuulsime hirmu- saft lahingust, mis L. all olnud: waenlane oli seal päris tõsiselt kaotanud, hulga surnud ja haawatuid, suurtükka ja kuulipildujaid maha jättes — taganenud.

Wõitjaks jäänud olid meie wahwad Siberi polgud, kes sealsel wõitluserinnal tegewad on.

Wõidu peale waatamata olid siiski ka palju meie wahwaid wendi waenuwähjale maha jäänud, werrega oma isamaa au ja iseseiswuse eest ohwerdades . . .

Kuid nad surid kangelastena.

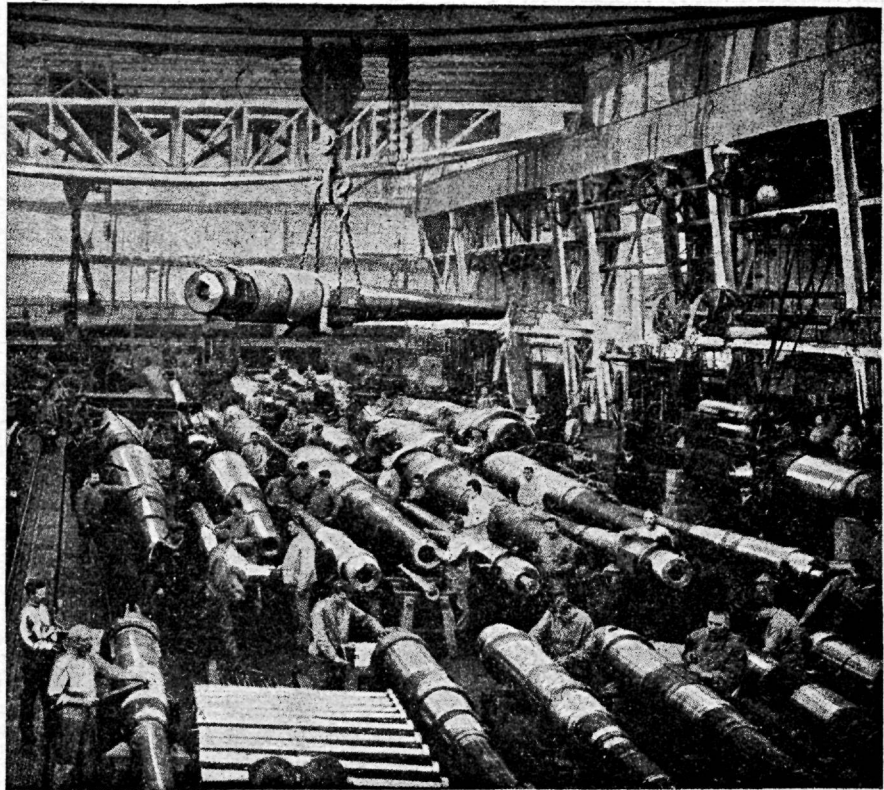
Cesti sõjameeste kirjad.

I.

28. märtsil.

. . . Olime parajaste ühes Poola külas puhtusel, kust elanikud ära läinud. Meeleolu oli hea, sest magada sai tubliste. Keetmise kartulid, mis poolakad maha jätnud, ja teed, kuid see ei kestnud kaua. Õhtul tuli telegramm, et Saksa ifandad tungiwad wäga meie wägedele peale. Pärast õhtu- sööki tõmbasime padruni-sumlad (-kottid) ja kott selga ning hakkasime lahingu poole minema. Sommituks jõudime ühte Poola küllasse, ja jäime sija majade warju seisma. Maakuu- lajad saadeti wälja asjade seisutorda järele uurima. Õffel tuli lund ja hommikul läks selgete ja külmas. Paigal seis- tes tikkus külm wägise sõprust tegema. Kolmetunnilise seismise järel anti käst aholasse minna ja lätsime siis piklas reas, iga

mehe wahet ikka mitu sammu külast välja, välja peale. Cespool mustas mets, sinnapoole hakkasime minema. Olime veel waewalt katskuda sammu metsast eemal, kui Saffa aeroplan meie pea kohal wurisema hakkas ja warsti selle järele hakkasid Saffa srapnellid meie ees ja õhus meie pea kohal lõhkema. Siiski jõudime metsa ilma weata. Metta jõudes kaewasime wäikesed augud maa sisse oma kaitseks, ja jäime kuni pimedani paigale. Pimeduse kätte jõudmisega waitis ka suurtüki müürin, ja anti käst edasi minna. Olime umbes pool tundi edasi läinud, kästi seisma jääda ja augud kaewata. Waewalt olime tööga walmis, kui jälle edasi minna kästi. Lääsime jällegi edasi ja kaewasime uued augud. Paari tunni pärast aga selgus, et fakslane hoopis teinepoolt küljest tuleb. Komandati kohe ümber, läätsime wähe maad faksilastele wastu ja hakkasime kibedaste autude kallal töösse. Warsti olid meie augud walmis ja jäime rahul ootama, et Saffa isandoid auga wastu wõtta. Dotasime, ootasime, kuni walgets hakkas minema — Saks jäi tulemata. Bataljoni komander tuli ja kästis faksilastele wastu minna; seati read fonda ja läätsime tuues reas wäiksest metsast läbi, mis meil ees oli, välja peale. Mina olin teises reas. Wäli oli file ja eelpool paistis tui wõi seljang. (Siin pean wähe asja seletama: ma jäin puhkusele oma labidast ilma, mis igal soldatil alati kaasas on, ja kandsin selle filmapilguni, kus faksilastele wastu hakkasime minema, pikka labidat). Nüüd oli selge, et tuleb tikudõitlusesse tormata. Esmene ahela rida ligines seljangule — kõik jäi veel wagaseks, ilm oli juba päris walgets läinud, ridade wahel oli ühesugune, kõik lähinesime korralikult, seal, korraga, käis müürin, maa kõikus ägeda srapnelli rahe all, — esimene rida oli seljangule jõudnud — fakslane pommitas pikku ridast. Ka meie juures läks tuli nii ägedaks, et muud ei olnud, kui tuiskaw liiw ühes srapnelli kildudega segamine. Wõimata oli sammu edasi astuda. Seitime kõhuli. Need, kellel labidad olid, hakkasid kohe tafahiluteft tööle, aga minul seda riista ei olnud, muud kui waatafin, kudas muld ülespoole tees ja kudas srapnellid lõhksefid. Mitmed lõhksefid kohe minu juures. Wõimata oli paigale jääda, kui õhtu ei tahtnud lennata. Minu ees, sammu kümme, oli srapnell kase pooleks wiinud ja päsera põllukase latw oli sinnapoole kuffunud, kust lasti. Ma katsufin õnne, sinna kase juurde roomata. Kõll wuhisefid killud üle selja, muld tuiskas ja mattis filmad kinni, aga siiski jõudfin eesmärgile, kaopifin kase juurika pealt lume ära, et saaks ennast madalamale hoida, aga lugu ei läinud sugugi paremaks ja lõhkewate srapnellide õhk kergitas kohe wahel ülesse. Wiimaks tuli hea nõu: wõtsin seljast ranitsa, mis heaste täis oli, ja seadfin pea kohta kase juurika peale, peitfin siis pea ranitsa warju, ja jäin parajat aega edasi minemiseks ootama. Ei läinud veel paari minutit, kui wurinat ja õhu surumist kuulfin, arwafin wiimase elutunni käes olewat. Seal käis kott põnsti wastu pead, kõrwad helisefid, ja muld ühes mulla külmetanud panfadega jadasid alla: srapnell oli minu ees lõhkenud ja kase latwa ka täieste ära purustanud, kuna kottil aga muud wiga ei olnud, kui et toidu katel, mis mul kotti küljes oli, srapnelli killust läbi oli löödud. Seekord jäin kotti läbi elusse. Lastmine jäi wähemaks, ja ma wõifin edasi minna. Umbes sada sammu oli metsani. Sinnapoole hakkasime minema. Metta jõudes algas seal uus pommitamine, sest Saffa kraawideni oli waewalt veel paarsada sammu maad. Nüüd pandi seal ka kuuliprits veel tööle ja meie olime sunnitud meeste puuduse pärast taganema. Taganedes joofsid mõned kuulid mul finelist läbi, ja purustasid uuri,

Terashiiglaste fündimisepaif Kruppi wabrikus.

mis mul käewõruna käe peal oli. Ja üks teine kuul wiis mul poole sõrme maha. Nagu pärast kuulfin, läätsid meie mehed sellesama päewa õhtul uueste Saffa herrasti waatama ja ajasid nad pesast välja. Nüüd olen ma Moskwas poole sõrmega, aga kui terweks saab, siis tahan küll veel oma poole sõrme eest, mis ma 21. weebbruaril kaotasin, kätte maksta.

A. Lohu (Peterhofi kreisist, Gubanitsa wallast.)

Ujatohased raamatud:

Aiatöö õperaamat. 325 selgitawa pildiga. Hind liht- köites 3 rbl., kõwas köites 3 rbl. 50 kop. Üleilma kuulsa aedniku J. Böttneri aiatöö raamatute järele Läänemere maadl ja Wenemaa kaugemates kubermangudes asuwate eestlaste jaoks kokku seatud.

Räesolew Aiatöö õperaamat on asjatundjate poolt läbi waadatud ja heaks kiidetud.

See tahtmisega, Eesti aiatöö edenemisele teed murda, on „Leaduse“ kirjastus tööd alustanud ja lõpetanud lootusega, et raamat pea neid aegast näeb, mil suured maatükid wiljapuude ja aiawiljaga täis istutatud aedadeks on muudetud, tuhandetele usinatele kätele terwislist tegewust ning terwislist toitu pakuwad ja meie rahwamajandust tõsta aitawad. Igale aiomanikule on see raamat huwitaw, ka-fulik ja wäga soowitaw.

Aiatöö õperaamat on üleüldist tähelepä-nemist ajakirjanduse poolt leidnud. Pea kõik suuremad lehed awaldasid ainult kiitust selle suure töö eest. Põllumeeste-feltfi wäljanäitusel Tallinnas anti Aiatöö õperaamatule 1. auhind, Wenemaa Keiserliku aiatöö feltfi poolt.

Aialilled, ilupuud ja ilupõõsad. 140 pildiga. Hind 1 rbl. 50 kop., kõwas köites 1 rbl. 75 kop.

Ida Rubinstein.

Kuulus tantsijanna ja näitlejanna, kes praegu Londonis elab ja enese haavatute rawitsemisele on pühendanud. Kuid ka selle tegewuse jaoks on ta omale, nagu teatriline kunagi, filmatorka-walt iselaadi ülikonna walinud.

Üks wiiekümne tuhande wastu.

1786. aastal sündis Inglismaa Prantsusemaaga. Selle tagajärjel jäi kaubandus ja tööstus seisma ning mitmesuguste tarbeainete hinnad kerkisid kolelõrgeks. Iseäranis kalliks, peaaegu kättesaamata kalliks, läks leib, ja rahwas süüdistas selles suurt Inglise riigimeest Pitti, kes rahuerakonna hoiatustest hoolimata sõja lahti oli lastanud puhkeda. Terwe London oli tema peale wihane ja ühel ilusal päewal kogusid umbes wiiskümmend tuhat inimest tema maja ümber ja hülid: „Maha Pitt!“ — „Pitt wälja!“ — „Maha sõda!“ — „Odawamat leiba!“ kostid kohutawalt kooris. Sealjuures tagusid naised kui mehed, noored ja wanad leppide ja kiwidega wastu majast, mis selleaegse kumbe järele luffus oli. Ei olnud kahlust, niipea kui Pitt wälja astuks, kisuts wihane rahwahulk ta tükkideks.

Ja juba wälitas äritud rahwahulgaga määratsemine üle tunni ilma et politsei poolt seda takistada oleks suudetud, juba hakkas üks hoopidele järele andma, juba seati kiwidega purustatud akende juurde rebelisi, et neid kaudu sisse tormata, seal läks — jutustab üks mäsu pealtnägijatest — üks laiali lahti ja wälja astus — William Pitt, raudne rahu näojoontel, pruun sabakuub selgas, pahem käsi hoolitult püstitaskus, paremas — käest tõmmatud kinnas. Reski poleks krossigi tema elu eest andnud, kuid imet, kára

jäi walt ja wihane rahwahulk taganes perult, et endi saatuste juhtijale, kes, nagu harilikult, parlamenti tahtis minna, teed anda. Mõõdukalt sammul, sõnalausumata, külmalt ringi waadates, sammus Pitt minema, ja alles siis, kui ta kadunud oli, ärkas rahwas tarduwusest, millesse teda mehe nägemine pannud, kes surmale ja hukatussele nii julgelt wastu astunud. Pead raputades waadati esmalt üksteise otsa ja siis walausid meeleawaldajad jälle laiali. Rahu oli jalale seatud. Üks oli wiiskümmend tuhat ära wõtnud.

Wene rist.

Ulam-Austrias, Wieni ja Linzi wahelisel teel, Melki küla lähedal, seisab walge hauakiwi suure musta ristiga, mis rahwasuus „Wene rist“ nime kannab. Rist kannab järgmist pealkirja: „Sgawene mälestus kolmesaja Wene sõjamehele, kes siin 1805. aastal surnud ja siia paika maetud. — Joan. ew. 15. ptk. 13. salm: Kellegi armastus pole suurem, kui selle oma, kes oma sõprade eest oma elu jätab.“

See oli 1805. aastal test ebaharilikult külma talwet, kui nelituhat Wene sõdatit prantslaste saatel sinna jõudsid. Wenelased olid sõjawangid Austerlitz lahingust ja marsisid Prantsusemaale wangi. Melkis jäädi öömajale. Wenelased asendati külamajadesse, wiisjada nendest aga kaunis kõrgesse torni. Külmi oli nii kange, et kiwid lõhki praksatas. Sellepärast tegid wenelasi walwawad prantslased alla torni, lageda pöranda peale, tule illes. Wenelased ülemistel kor-dabel aga külmetasid ja lõdifesid, kuni kolmsjada sellest wiest-sajast magades poolelti ära külmased, poolelti ära lämbusid. Järgmisel päewal — see oli 13. detsembril — maeti surnu-tehad küla äärde ühishauda; ülejäänutega marsisid prants-lased edasi. Melki elanikkude poolt seati õnnetule hauale puust rist. Ja kui see ajajooksul ära kõdunes, pandi uus. 1891. a. tuli Wienist Wene saatkonnast polguilem Sujew Melki. Wene keisri käsul ostis ta selle maatiiki ühes ühis-hauaga ära. Siis lastis ta selle musta risti ja hauakiwi teha ja 4. oktoobril 1891. oli selle pidulik pühitsemine.

Tähtis meänikkudele, iseäranis algajatele M. Dornowi

„Mesila asutamine.“

Seististanud meänik J. Kaarna. Sünd 15 kop.

Sisu: 1) Mesilastepidamise õigused. 2) Kes võib ja kellel on wõimata mesilasi pidada. 3) Kasulikud tingimised mesilaste pidamises. 4) Rahjulitid tingimised mesilaste pidamises. 5) Mesilastepidamise tulu. 6) Mesila asutamine. 7) Zaru süstem. 8) Mesilastepidamise tarberistad. 9) Mesilased. 10) Mesilaste kohale toomine. 11) Mesilastepidamise sisse-seadmine ja tema suurendamise plaan. 12) Mesila tööde juh-timine. 13) Mesila ehitused. 14) Pakktarude juurest raam-tarude peale üleminek. 15) Mitmesugused mesilastepidamise wiisid. 16) Mesilastepidamise saadused.

Saada igast raamatukauplusest.

Pealadu: E. R. Ü. „Täht“ Wõrus, Tartus — J. Raudsepp, Tallinnas — G. Pihlakas ja „Teadus“, Walgas — „Postimees“.

Dr. med. Sindhede

Cestujulik kokaraamat

on praegusel kallil ajal meie pereemadele väga tarwilik. Terwisliised, maitswad, odawad toidud. Sünd 70 kop.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Paul Selge,
Karmast. 10. detš labin-
gus teadmata kadunud.

Alekf. Keelmann,
efr. Klooftri w. 17. aug.
täest haaw. Lueste sõjav.

Rostas Seliste,
Wanamõisa w. Tegewas
sõjaväes.

Johannes Seliste,
Wanamõisa w. Edja-
wäljal.

Johannes Karm,
Kareperast. Tegewas
sõjaväes.

Willem Lensmann,
Sallinna tr. Sanitarina
sõjaväljal.

Johannes Hanstein,
Saapsalu tr. Tegewas
sõjaväes.

August Margusson,
Wijandi tr. Edjawäljal.

Jaan Pikk,
Wana Antslast. Käest
haawatud.

Johannes Mägi,
Wijandi tr. Edjawäljal.

Jüri Temp,
Märjamaalt. Saawatud.
Lueste sõjaväljal.

Gustaw Busdorf,
Wattistift. 9. jaan. W.
ääres langenud.

Juhan Martinson,
Audru w. 11. okt. W. all
3 tohast haawatud.

Jakob Reskof,
Kõnnu w. Sapprina
sõjaväljal.

Rudolf Klamann,
Klooftri w. Edjawäljal.

Abram Reskof,
Kõnnu w. Edjawäljal.

Daniel Zirna,
Rastna w. Tegewas
sõjaväes.

Albert Malwa,
Kõnnust. 1. sept. E. la-
hingus langenud.

Konstantin Ewert,
Saaremaalt. 12. nov.
langenud.

Hans Temp,
Märjamaalt. Edjawäljal.

August Döring,
Sallinnast. Satsja wangi
langenuid.

Jaan Palm,
Saapsalu tr. 9. nov. titu-
wõitlusel teadm. kadunud.

Oskar Allik,
Kobilast. 6. nov. haawa-
tud. Lueste sõjaväeljal.

Oskar Bornsheim,
Saaremaalt. Sanitar.]

Daniel Piir,
Petrogr. f. Tegewas
sõjaväes.

Juhanes Lorenberg,
Pärnu tr. Sanitarina
tegewas sõjaväes.

Alek. Lorenberg,
Pärnu tr. R. all haawa-
tud. Saamadeste surnud.

Mihkel Lorenberg,
Pärnu tr. Shulawa ba-
talionis. Georgi rist.

Martin Sempelson,
Pärnu tr. Tegewas
sõjaväes.

Anton Sempelson,
Pärnu tr. 18. det. vare-
most käest haawatud.

Jaan Rebane,
koolidper. Riitu w. Georgi
rist. Rinnust ja käest haaw.

Andres Poldeots,
Pärnust. Sõjaväeljal.

Jaan Abu,
Kose tlb. Sõjaväeljal.

Harald Kaulas,
Jõhwist. Tegewas
sõjaväes.

Aleksander Kepnau,
Mlawere w. Pabemast
käest haawatud.

Oskar Mägi.
Tegewas sõjaväes.

J. Kant,
Ohtust. Sõjaväeljal.

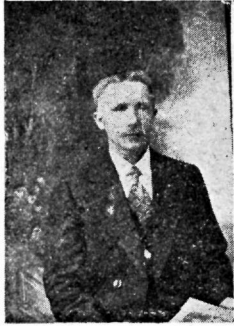
Rusta Mägi.
Sõjaväeljal.

Hermann Karafin,
Kundast. Pabemast käest
haawatud.

Konrad Kreemann,
Jõhwist. Haawatud.

Ado Rehepõld,
Wõhmask. Edjawäljal.

Daniel Soff,
Karilatsist. Tegewas
õjawäes.

Johannes Rigu,
Riiaist. Edjawäljal.

Juhanes Kranfeldt,
Rehra w. Tegewas
õjawäes.

August Mitt,
Pärnuist. Tegewas
õjawäes.

Ed. Tori,
Sagerist. Edjawäljal.

Nikolai Põrk,
Lohwitser Wõdistult
Edjawäljal.

Jaan Sep,
Pärnuist.

Jaan Markson,
Imawere w. Edjawälja.

Johannes Kuhlmann,
Kellast. Sakamaal
wangis.

Mart Kimmerfeldt,
efr. Kobilast. Georgi r. 30.
jaan. tikuv. surm. haaw.

Johannes Kentem,
Rakweref. 19. sept. ja-
last haawatud.

Konst. Andromersky,
Lalinnast. Sanitarina
õjawäljal.

Ed. Otter,
Lalinnast. Tegewas
õjawäes.

Jaan Põrk,
Lalinnast. 9. nov. täest,
laelast, rinnust haawat.

Oskar Uttendorf,
Kaarli w. Edjawäljal.

Anton Kaks,
alamohw. Wõdistult.
Edjawäljal.

Oskar Stokholm,
Tapalt. Edjawäljal.

Nikolai Kaur,
Wõdistult. Edjawäljal.

August Koortauz,
Tegewas õjawäes.

Gustaw Engmann,
alamohw. Tallinnast. 10.
now. haaw. 11. now. surr.

Robert Sterfeldt,
Ideesuust. Sõjawätsjal.

Paul Zirkel,
wabast. Tallinnast. 17. detf.
labingus haawatud.

Wasili Nieporent,
wabast. Tallinnast. Oli pa-
randusel. Lueste sõjaw.

Hans Kurits,
koolidõpet. Balgast. Oh-
witseri turtufel.

Albert Walter,
Paide k. Sõjawätsjal.

Johannes Eisenberg,
koolidõpetaja Waiwarast.
Tegewas sõjawäes

Eduard Rant,
Reisast. Sanitarina
sõjawätsjal.

Gottlieb Raudsepp,
koolidõpet. Wõdtkwere w.
Sõjawätsjal.

Jaak Riis.
Jalakuu murdunud.

Ludwig Brechtold,
Kolga w. Tegewas
sõjawäes.

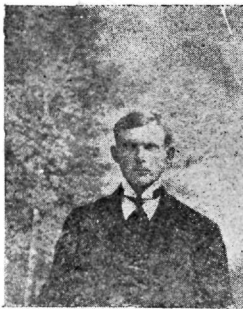
Aleksander Kabral,
Wõdistikult. Sõjawätsjal.

August Zoorits,
Wõditast. Sõjawätsjal.

R. Webermann, Bold. Webermann,
Ratwewest. Sõjawätsjal. Ratwewest. Sõjawätsjal.

Johannes Adoff,
wabast. Mõo w. Tead-
mata kadunud.

Johannes Rätsep,
Wiru-Nigulast. Saige-
majas.

Mihkel Lõiw,
Kasina w. Tegewas
sõjawäes.

Jakob Ruutson,
Wäetsa w. Sõjawätsjal.

Matwei Janjon,
wan. alamohw. Narwast.
Weisterina sõjawätsjal.

Jakob Rant,
Keila kth. Edjawaäljal.

Juhanes Pitamäe,
Jüri kth. Tegewas
sõjawäes.

Jaan Liismann,
Kolga w. Tegewas
sõjawäes.

Anton Wähi,
Paide kr. Tegewas
sõjawäes.

Johannes Root,
Tallinnaft. Edjawaäljal.

Johannes Thal.
Tegewas sõjawäes.

Eõnis Leppik,
Wõõsikult. Edjawaäljal.

Jakob Heimjal,
Kolga w. Edjawaäljal.

Mart Merja,
Kolga w. Edjawaäljal.

Hans Palm.
Edjawaäljal.

Aleksander Raud,
Dudowa maak.
Edjawaäljal.

Aleksander Reinson,
Tartust. 17. aug. Saksa
wangi langenud.

Ignati Petshkowski,
9. nov. R. all langenud.

Martin Hamburg,
Raplast. Teist korda
sõjawäljal.

Saul Rapp,
Wõru kr. L. all põruta-
tud. Kodus parandusel.

Jaan Loodo,
Jäärjast. Lahingus austria-
lastega teadm. kadunud.

Johannes Ilwes,
Tartu kr. Teist korda
paawatud.

Arnold Günther,
Saapsalu kr. Saksa
wangi langenud.

Sokrat Bauer,
22. weebr., oma sünni-
päeval, langenud.

Alfred Niemann,
wabat. Raktw. kr. 10. jaan.
lahingus langenud.

August Ilves,
Rannu w. 19. okt. Luft-
ria wangi langenud.

Mart Rennit,
Aue-Vornuse w. W. la-
hingus haawatud.

Karl Libenau,
Andla w. Telegra-
ffit tegewas sõjawäes.

Jüri Busch,
Abja w. Edjawätsjal.

Peeter Aron,
Siitumaast. 18. nov. E.
all käest haawatud.

Vladimir Kats,
wabat. Wõistkult. Peast
haawatud.

Tõnu Djaon,
Dudowa kt. 6. sept. jalast
haaw. Kodus parandusel.

Ernst Kool,
Kooraste w. 2. okt. käest
haaw. Kodus parandusel.

Johannes Ddar,
Kohlla w. Tegewas
sõjawäes.

August Uus,
Wõistkult. 8. detf. K.
labingus langenud.

August Ddar,
Kohlla w. Edjawätsjal.

Gustaw Dunapu,
Tallinnast. W. all peast
ja käest haawatud.

August Wanatoa,
Ratwerekst. Tegewas
sõjawäes.

Jaan Ostrow,
Tori w. 8. sept. K. all mõ-
lemist jalast haawatud.

Mihail Ausmann,
koolidpet. Masju w. |
Tegewas sõjawäes.

Andrei Põld,
Torgu w. Teated puudu-
wad lauemat aega.

Juhan Lõbus,
alamohw. Torgu w. 12.
oll' teadmata kadunud.

Jaak Piitfi,
Karksi. Tegewas sõja-
wäes.

Hans Piitfi,
Karksi. Tegewas sõja-
wäes.

Wilhelm Salbach,
Ratwerek. Tegewas sõja-
wäes.

August Kompus,
derna w. 28. sept. Saaja
wangi langenud.

Robert Umberg,
Tallinnast. Saawatud ja
uueste sõjawäljal.

Woldemar Kuusik,
Kärssinast. Tegewas sõja-
wäes.

Karl Hain,
Riiast. 29. aug. Saaja
wangi langenud.

Jaan Uetalo,
Raitilast. 25. jaan. haa-
wadesse jurnud.

Willem Grüner,
Njutüla w. W. all lange-
nud.

Heinrich Gutmann,
Tallinnast. 9. nov. sbrapn.
jalast haawatud.

Jaan Lauberg,
Saapjala tr. Saawatud ja
uueste sõjawäljal.

Andres Pumberg,
Siiumaast. Tegewas sõja-
wäes.

Johannes Kasberg,
Saaremaast. Saawatud ja
uueste sõjawäljal.

**Aleksander Uffert,
Mihail Koel,
Martin Tolti,**
koolidõpetajad Saaremaast.
Sõjawäljal.

Joh. Kuuskmann,
Tallinnast. Tegewas sõja-
wäes.

Mihkel Sepp,
Keinast. W.-Jaap. sõjas
olnud. Praegu teg. wäes.

Johannes Jakobson,
wabatahtl. Kabel korral
haawatud.

August Tenjas,
Tallinnast. Teadmata ka-
dunud.

Aleks. Steinberg,
Patbe tr. Saawatud. Uu-
este sõjawäljal.

Poolamaa kunstnikkude kujutusel.

Robjar (mängumees). M. Planowski maali järel

Wankuwal troonil.

Woldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(34. järg).

Mööda olid hiilgawad õuekonna pidud ja jahipidamised, kadusid ärawad mundrid ja õuenaste-rahwad sahisewates siidikleitides, ilka kõwemine ja waljemine koputas kokku langewa kuningatrooni kurbloomus noore, wilumata kuninga südame pihta. Kuhu pidi ta pöörama selles üleüldises kokku langemises? Kelle hooleks kõike usaldama praeguses korralageduses? Mis asjas oli ta selle mõne kuu jooksul, mis ta trooni peal saanud olla, siis nii rängaste patustanud, et nii hirmsa hukatuselkohtu alla pidi langema?

Wankumata wiibis prefekt nii kui ennegi oma ametis, ühtelugu oma mõju alal hoides ja suurendada püüdes, et seda otsustawul tunnil, mis nüüd enam kaugel ei wõinud olla, oma kodulinna päästmiseks hirmsa sisifõja eest tarwitada.

Wõrdlemisi kerge oli tal olnud hertsog Ugole nõu anda, Massilli taskust ära wõetud kirjasi salajas

hoida. Nagu ta wõeti ette kawatšenud, nägi hertsog Ugo ka ise seda ära, sest neid wälja andes ei annaks ta mitte ainult sõjariista käest, millega ta, nagu ta uskus, edaspidi wähemalt prefekti oma wõimu all suutis hoida, waid tema seisuford muutuks weel täbaramaks, sest siis oleks ju tema poolt kord, saadetud dokumentide wargus enam kui selge. Ta tunnistas nii siis ülekuulamisel, mis järgmisel nädalal peale tema wangi wõtmist sündis, et ta Massilli taskust midagi pole wälja wõtnud, waid ainult wigased pitsarid oma pitsariga uueste kinni pannud on.

Igatahes tekkis selle läbi uus hädaoht, et Massilli ülekuulamisel tasku sisu kohta ehk teisi teateid annab. Kuid siin muretses Beatrice nõu. Egiotsa tahtis ta ise Massilliga rääkida, et temale asjade seisuforrast teatada, ja sealkõrwal muidugi ka oma armastawa südame ihaldust, armsamat jälle näha, täita. Aga see ei läinud, sest prefekt ei tohtinud mingil tingimisel wälja näidata, et tema wõi ta perekond Massilliga ühenduses seisab. Sellepärast tegi Beatrice otsumiseks, Usunta riietes sinna minna. Tundidekaupa seisis ta peegli ees ja katsus Usunta riietes selle kogu järele aimata — asjata. Ta oli liiga suur ja hoopis teise näoga. Nii pidi ta siis, kuigi raske meelega, oma südamesoowist lahkuma ja Usunta oma afemele saatma.

Usunta peale wõis ta aga tingimata julge olla, mitte ainult sellepärast, et ta ehk tänutundmusest Felice päästmise eest kõik teeb, waid et ta Usuntale weel lubanud Felicele pulmapäewal tuhat scudi oma maakoha peal lasuwate wõlgade tasumiseks laenata. Massillile pidi Usunta ütlemata, et see ennast weel haigemaks teeks ja ta ülekuulamine sel kombel ikka weel edasi liukataks. Kui aga ülekuulamist enam edasi liikata ei saaks, siis peaks ta tunnistama, et ta haiguse järele tasku sisust enam midagi ei mäleta.

Praegu oli prefekt tütre käest kuulnud, et Usunta oma ülesande truult täitnud, kui tema wana teener Mario tuppastus ja oma peremehele ühe toreda nimekaardi andis.

„See herra soowib wastuwõtmise au osaliseks saada, efsellents,“ ütles teener.

Kaardi pealt luges prefekt: „Taddeo Massaccio, salapolitsei instruktör, Neapol, Brancaccio pl. № 11.“

„Don Taddeo!“ ümises prefekt. Selle mehe oli ta peaaegu unustanud. Nüüd tuli tal jälle see imeilik osa meelde, mida see Felice Camboni protsessis etendanud. Rahulikul ajal poleks prefekt muidugi seda sündmust uurimata jätnud, aga alaliste ärewuste ja wõitluste ajal, mille puhul uus ajaloo jätk walmines, wõisid ka wäiksed felmid suurte taga warjule jääda. Uudishimulikult, mis asi seda meest nüüd jälle tema juurde juhtis, lasti prefekt ta sisse astuda. Kauris toredates riietes, peened nahkkindad käes, lakknahka saabastes ja lõhnaõliga üle piserdatult, ilmus Taddeo prefekti ette. Nähtawaste ei olnud endine „teatri direktör“ oma aega mitte asjata raiskanud, waid oli mõistnud fogases wees kalu püüda — nagu nii mitmed teised temafarnased, kes sel õnnetul ajal rahwa üdi imesid.

Saawatute sõjaväljale saatmine

nõrgajõuliste komandoist.

Don Taddeo kumardas ja algas: „Ma loodan, et effellentil arm on seda meest weel mäletada, kel-
lel õnn oli mõrtsuka kätt teie pealt ära juhtida.“

„Noh, kuidas siis muidu, herra instruktore? Teie
wõite alati minu tänulikkuse peale kindel olla.“

„Ma teadsin seda, ja see andis mulle julgust
uue palwega effellentsi poole pöördma.“

Seda oleksid ja ilufaste tegemata pidanud jät-
ma, kui sa tark oleksid, wana sõber, mõtles prefekt
endamiselt, ütles aga sellest hoolimata lahkelt: „Ütelge
julgeste, don Taddeo, milles asi seisab? Teie teate,
et heameelega teile abiks olen, kui see minu wõimu-
ses seisab.“

Don Taddeo filmitses järelmõttlikult esmalt oma
kindaid, siis latsipaaid. Mõlemad olid korras, nii
kui ülepea salata ei wõinud, et ta oma terve wäli-
musega „isandat“ mängida mõistis, oma wilbakusest
hoolimata. Peale selle kui ta ise selle üle kindlusele
jõudnud oli, jatkas ta edasi: „Asi ei puutu mitte
minusse wõi isiklistesse kasudesse — niisuguste asjade
pärast ei julgeks ma ilmaski effellentsi tülitama tulla
— waid ma tuln ühe täieste tubli ja ustawa Nea-
poli kodaniku, lihunikumeistri Domenico Perotti
pärast, kes nüüd juba mitu kuud ilma süüta wangis
istub —“

„Süüta?“

„Nii kui ma ütlen, effellents. Läbi ja läbi rahulik,
aus mees, kes Mondragone rahutuste puhul effi-
kombel wangi wõeti. Kõigist püüetest hoolimata ei
ole mul seni korda läinud sellele waelele mehele
wabadust wõi, vähemalt, kergitust muretseda. Kuna
aga minu põhjusemõtteks on kõiki effitusi, ja neid,
mis politsei teinud, jälle heaks teha, siis palun, kas
effellents ei arwaks wõimalikuks head sõna selle

mehe eest lausuda, et ta wõimalikult ruttu jälle oma
perekonnale tagasi saaks antud.“

Don Taddeo oli nimelt wiimasel ajal arusaami-
sele jõudnud, et Neapolis märksa kergem on inimest
wangi panna, kui sealte jälle wabastada. Ta oli
nüüd küll katsunud Domenicot priiks teha, muidugi
mitte ligimeharmastuse sunnil, waid tema ilusa
tütre ja tubli kaasawara pärast, aga kahjuks —
asjata, sest teatud „walju uurimise“*) mõjul oli
Domenico ise tunnistanud, et ta soldatite peale on
lastanud.

„Tunnete seda meest isiklikult, don Taddeo?“
küsis prefekt mõõdamines. Taddeo õiglusetunne
näitas temale wäga kahtlane olewat.

„Ta on minu sõber, effellents, läbi ja läbi töö-
kas, õiglane ja aus mees,“ wastas Taddeo püha-
likult.

„See küll, ma märgin selle asja omale ules ja
nõuan tema kohta käiwad paberid läbiwaatamiseks.
Seni peate muidugi weel kannatama. Aga siin on
üks teine asi,“ jatkas prefekt pisut wiivitades ja
salapolitseinikkude teraselt filmitsedes edasi: „Arwata-
waste teate teie, don Taddeo, et hertsog di San
Valtofa wangi wõetud on?“

Ragu ussist hammustatult jahmatas Taddeo.
„Wangi wõetud! Ja mispärast?“ küsis ta kahwa-
tades.

Prefekt pidas teda terawalt filmas. Umbusaldus
oli temal juba hertsogi iseäraliku ülespidamise ja
weel enam Felice tunnistuste läbi ärkwele tõusnud.
Kui targal inimesetundjal oli temal ainult weel otse-

*) Kindel tõde on, et Neapolis Bourbonide walitsuse
ajal weel tunnistuste wäljapressimiseks kõiksugu piinamisi
ette wõeti.

kohest tõendust waja, et elu kallale kippumise asjas selgusele jõuda.

„Ma ei tea seda just selgeste,“ wastas ta, „ja arwasin just teie käest midagi kindlamat teada saawat. Nagu ma kuulnud olen, puutub see Felice Cambonisse. Hertfog olewat ütelnud, et see Felice minu surmamiseks palgatud olnud.“

„Palgatud,“ kordas don Taddeo kogeledes, „ja selle poolt palgatud?“

„Ma ei tea seda. See on alles uurimisel. Oli ju tõeste õnnelik juhtumine, et teie, don Taddeo, sel filmapilgul, kui ta kätt minu wastu tõstis, just seal olite. Seda ei unusta ma iialgi. Aga teie peate ise ju järel andma, et see juhtumine mõelda annab. — Ei, don Taddeo, ärge ütelge veel midagi, waid kuulake mind pealt. See waene poiss, kellesse asi see kord puutus, on ju nüüd surnud ja ei saa midagi enam ütelda. Aga kui ta elaks, tunnistas ta tõeste, et ta selle teo jaoks meelituste waral palgatud on,

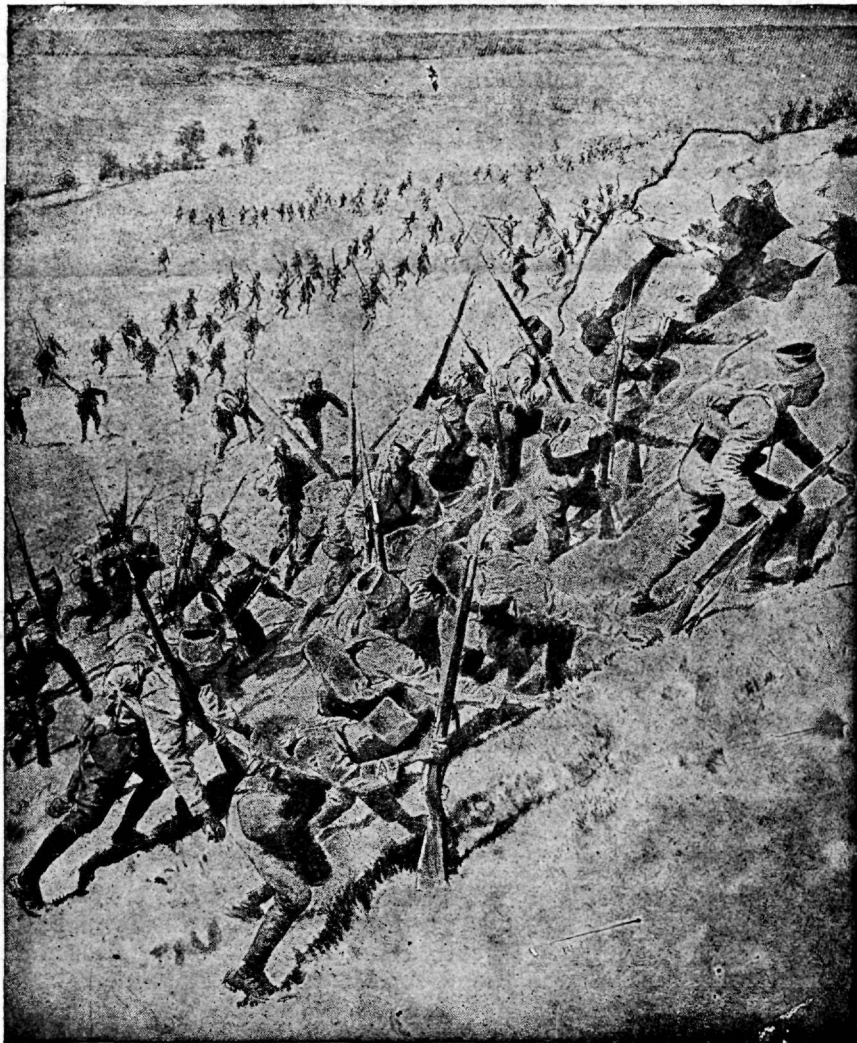
ja wist ei süüdistaks ta nüüd enam teid, sest selleks ei oleks mõtet, waid hertfogit, kes kord juba ütelnud on, et see palgatud töö oli.“

„Rahlemata,“ tõendas don Taddeo elawalt, „kui hertfog seda on öelnud, siis wõis ta seda ainult siis teha, kui ta ise palkaja oli. Ma olen kindel, et see raha, mis selle talupoja lõhku tõmbas, hertfogi taskust on tulnud.“

Profekt tõusis üles. Ta teadis nähtawaste küllalt. Ka oli ta kindel, et kohtuuriija tema näpunäite peale nüüd kohe don Taddeo wangi wõtaks. Siis wõiks mõlemil nurjatutel kohe näofatted maha tõmmata. Aga praegu oli tema arwates selleks liiga wara. Veel ei olnud tema oma jalgealune kindel. Ta pidi ootama — kirjade pärast.

„Ma tahan seda asja filmas pidada, don Taddeo, olge minu peale kindel, ja kui don Domenico tõeste nii süüta ja aus mees on, nagu te mulle kirjeldate, siis peab ta warsti wabaks saama.“

(Zärgneb.)

Alshiria kättide äge tormijooks preislaste kindlustatud seisukohtade peale.

Lapsesuu.

Jsa: „Kui sa hea laps oled, Karl, siis toob kurg sulle wäitse wenna!“

Karl: „Oh, see toob ka siis, kui ma hea ei ole!“

Kaupmehe tool.

Kaupmees (õpipoisile): „See aasta teen ennast korra pankrotti... et te ka seda õpitsite!“

Kawal.

„Mõtke ometi, naine, täna õffel on wargad minu kassa kallal käinud ja kõi mu raha, 200 rubla, ära wiinud!“

„Seatafid juba politseile?“

„Ei, aga ajalehele tahan ma sõnumi saata, et nad õnnelikul kombel salalaegast 14.000 rublaga üles pole leidnud, kuigi seda olemas pole. Wargad wihastawad endid siniseks ja minu wõlausaldus tõuseb märksa.“

Suwe ajal sõõgimajas.

„Aga, perenaine, siin on üks kärbest supi sees?!“

„Katsitud näh, wist!“

Meeleolu pilt.

(Pühapäewase hommiku kirjeldusest metsas)

... Laia, allarippuwate oksadega kase alla on üks noorpaar aset wõtnud. Muidu walitseb ümberringi kõige sügawam rahu...

Abwootadi juures.

Nõudja: „Need kolm profsessi on mind pankroti äärele wiinud! Kui ma nüüd kõi kulud ära maksan, jääb mul waewalt veel wiis sada rubla järele!“

Abwoot: „Noh, ühe wäitse profsessi jaoks jatkub sellest parajaste veel!“

Wäike efsitus.

Kääri emand oli üle Kasfifaba tuntud pefunaine. Mitte sellepärast üksi, et tal üle kõige toredam fult oli, mille peale suured fuldtähed olid maalitud ja mille festel tore punaste pöskedega pefunaine triikis, waid et ta alati puhtaste pefi, ifka pefu kats korda läbi keetis ja, mis peaafi, et ta presfidega triikis, mitte triikmafinaaga ei „lööberdanud“, nagu emand ife armastas ütelda.

Kõige selle peale oli ta wäga uhke. Kui ta pühapäiwiti kiriku poole kõpfis, oli tal uhke karwane miits peas, mille üle must rätik tõmmatud, tuliuus lauluramat käes, ja punase äärega ninarätik pahemas peos. Oma patju kõhu ajas ta nii ette, kui ta wanad liikmed aga andfid, ja ta hallidest filmadest paifstid sõnad:

„Mis te' ka olete? Waatke ifka misfugune miits, misfugune lauluramat!“

Ainult üks pisuke weake näitas emandal olewat: ta oli kange keema werrega. Igast tühiifest asiast tegi ta keew weri kõifjugu hirmulood wälja. Kui wahest mõni laps õue peal juhtus kifa tegema, jooksif emand kohe suure hädakifaga toaft wälja, et kedagi tapetaffe, ja kui kõffel tuul lahti jäänud kojautfega paugutas, rääkis ta hommikul naabri-naistele wargate fisefungimifest. Aga need olid kõif wäifjed wead ja kadufid teiste heade omaduste seffa ära. Wahest teadis mõni kõnelda, et emand teab mis kangef wedeliffu pefu wee fife paneb, nii tahtnud üks herra tema pestud särta felga hatata tõmbama, rebenenud aga kõif kätte ära, nagu mädanenud. Aga, arusaadaw ju, need jutud olid ainult laimuls wälja arwatud.

Kääri emand sahkis parajaste kõigest wäeft särta ja piifka, kui ta terawaste kuulatama jäi kõrwalt korterifst, kuhu hiljuti uued ütternitud olid kolinud, kostfid imelikud häälid.

„... Ma ei falli wasturääkimifst! Ma pole seda iialgi fallinud, mu ifa pole fallinud, mu ifa-ifa pole fallinud, terwe mu fuguwõfa pole fallinud, ja korraga fina!“ kostis wihane basfihääl, millele midagi heledal naisterahwa hääl wastati.

Kääri emand pani presfi laua peale, liifkas juufselalgud kõrwa taha, pühkis higi ja pigistas kõrwa kõwaste wastu feina.

„... Wait! Niifugune luuawars! ... Sa pole wäärt, et ful kuldsõrmus sõrmes on. Ma ei falli niifuguseid petjaid! ... Ära räägi wastu! Ma ütlen ära räägi! Ma lõõn fu laiaks, nagu plini! ... Lõõn!“ kõlas kõwa rusifa hoop wastu lauda ja naisterahwa filjatus.

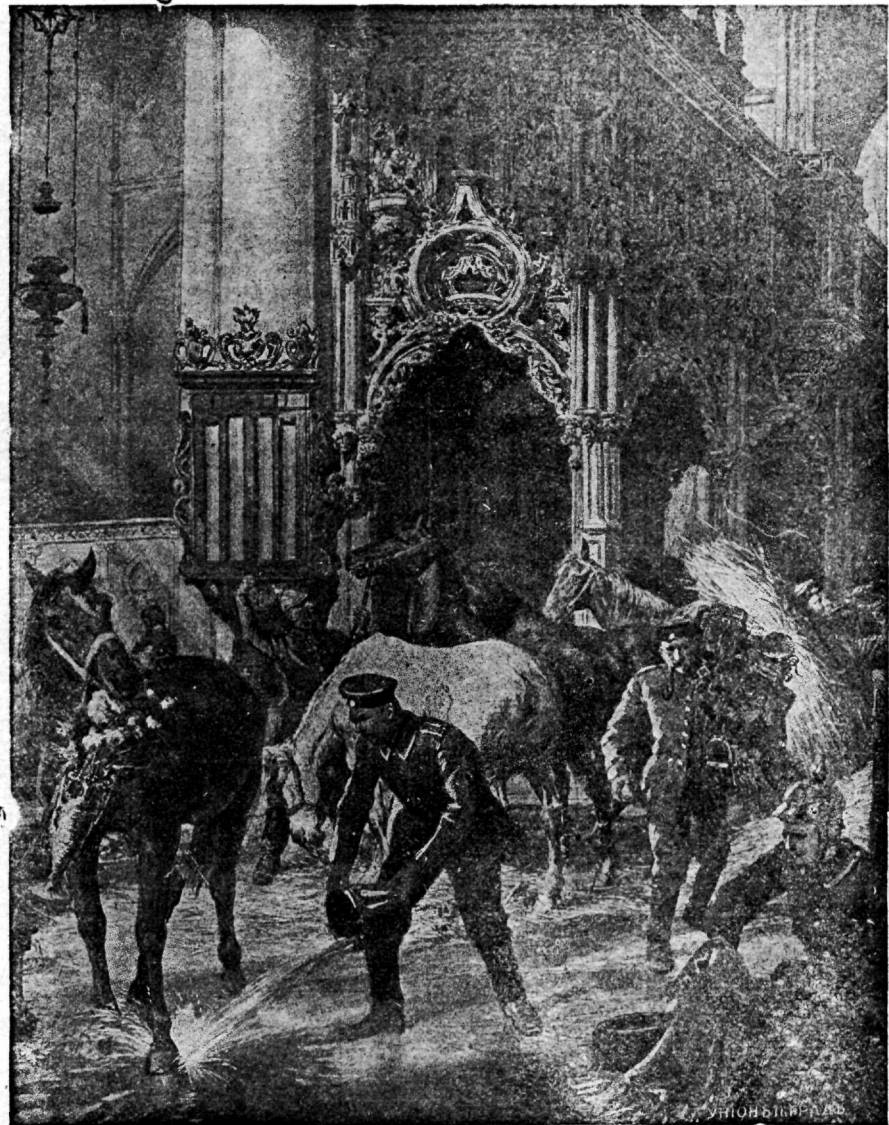
„Oh Jessusristus!“ ehmatas Kääri emand ja pani käed risti. „Eks ma üteld perenaiifele, et ei maffa kõifi mõtta...“

„... Ma ütlen, lõõn fu maha! Ainult kuldsõrmuse jätan elusse! Lõõn maha jah! Lõõn maha! Kus on mu rewolwer? Dota ja! Doota!“

„Oh Jessand halasta!“ Kääri emand kõrgas suures hirmus feina juureft ära ja oleks peaaegu pefuhunitu folgi-ämbri liifkanud. „Deh!“

„Wiimane filmapiif on ful weel elada! Enam ma ei kannata! Sure!“

„Appi!“ kõlas niilib ka hele naisterahwa hääl, nagu hiljaks jäädes,

Satja soldatid Belgia kirifutes „peremeest“ mängimas.

„Oh! Deh! De—e—eh!“ Kääri emand oli surmahirmus. Seal tapeti, lasti, kågistati... Ja tema wahib...

„... Appi!“ kõlas jälle.

Weri tungis pahinal emandale näkku, suure ärewufega haaras ta ahju juureft roobi, tormas ukseft wälja ja otsekohe, hirmsa müraga kõrwale tuppä.

Meeste- ja naisterahwas, kes laua taga istufid, tegid hirmus pilad näod ja meesterahwa teraw ninaots hakkas wärwi muutma. Mõlemad waatafid hirmunult Kääri emanda otfa, kes, nagu karistufe jumal, ahjuroobiga kess tuba seifis.

„Siin tapeti... lasti... Ma tulin appi...“ kogeles ta ja ei suutnud selleft kudagi aru saada, kudast need kats inimest, kes praegu nii hoolsaste raamatufst midagi tuupifid, nii hirmsas tüllis wõifid olla.

„Kudast te julgete?“ kõlas jälle basf. „Meie — ausad näitlejad — harjutame oma näitemängu ja teie korraga tungite fise, ahjuroop käes, ja teete hirmufst müra! Mis!?“

Kääri emand ei teadnud, misfuguse häbiga ta oma tuppä tagaft oli jõudnud, aga sefstaadik ei fallinud ta näitlejaid enam filmatfaski. Niifugusef filmatpetjad! **Mits.**

Waalase tagaajamine. W. Masurovski maal.

Rülm, Joe, leige.

Andor v. Rozma järele.

Dr. Sapile juhtus see ootamata õnn, et ta tujagil met-jataguses kohas oma wanatädilt metsiku maalapi päris. Maalapi peal ei olnud peale ühe taewu midagi, aga see taew andis maalapile juba kaua aega teatud wäärtuse, sest taewus oli wett palju ja see oli väga külm. Kõik üleaed-fed laffid enestele sealt palawal ajal wett tuua ja tasufid taewu omaniku lahust selleläbi, et tale iga kahe wõi kolme aasta pärast forwitäie maastikaid, teisi marju wõi mune kintifid.

Dr. Sapp filmitfes seda maalappi sügawas mõttes. Mis pidi ta sellega tegema? Nii, nagu wanaste, ta asja jätta ei wõinud, sest marju ta ei armastanud ja selle aja peale kui munad tema kätte jõidfid, olid nad wististe ju wanad.

„Hurraa!“ hüüdis ta äkki ja koputas enesele otja ette.

„Ma panen siia külma weega arstimise asutuse kätima!“

Kuna Dr. Sapi raha ei olnud, ei osanud ta midagi targemat wälja mõelda, ja ma annan igahäle, kel wähe raha on, nõu, külma weega arstimise asutust asutada, sest et see kõige odawam, aga ometi kõige kasutoowam äri maailmas on.

„Mis on selleks tarwis?“

Külma wett, tosin linast, mõned hobusewaidad, laudadest üleslõõdud küün, milles hõõweldamata pingid on, hoolimata poisid, kelle nimets supelmeister olgu, õliwärwiga pilt peal-kirjaga „Külma weega arstimise asutus“ ja mõned kuulitused ning arstiabid kõige loetawamates lehtedes.

See on tarwilik, kuid mitte rohkem.

Uga Dr. Sapi olid oma maalapi kohta kõrgemad soowid, sellepärast pani ta silbi peale: „Külma weega arstimise asutus ja — sanatorium.“

Niisugustele mõjuwatele sõnadele ei suutnud meieaegne ilm, kelle elu otstarbeks arstimine on, wastu panna. Ja Dr. Sapi asutus edenes ka niisugusel kombel, et ta waewalt kahe aasta pärast juba järgmiskujulisi kuulutusi wõis, lehes awaldada, muidugi päritud taewust saadud sisetulekust.

„Ainult külma! Karastame oma liikmeid! Terastame oma närwisi! Tarwitame Dr. Sapi külma weega arstimise metodi, mida ainult Dr. Sapi külma weega arstimise asutuses ja sanatoriumis „Külma kaew“ wõib tundma õppida.“

„Külma kaew“, mis Karpatide kõige kaunimas kohas sejab, on loomulik läte, aga tema wees peitub rauda, arseni, weewlit, sütt, woswori, lämmastikku, soola, jooti, floori ja lithiumi. Ozonirikas õht. Wäljaõidud umbrufesse. Raudteejaam ligidal, waewalt kahe tunni tee. Aitab tingimata

jookswa, liikmete- ja närwinõrkuse, fatarriiliste hädabe, werewaesuse, tah-watõbe, neeru- ja kõhuhaiguste kui ka igasuguste naistehaiguste wastu. Maitsew kool, ilusad eluorterid, parajad hinnad.

Sigemaid teateid annab supel-inspektor.“

Publikum woogas Külma kaewu, et oma elu maa peal pikendada. Dr. Sapi parandamisewiis oli ka väga meelitatav. Need inimesed nimelt, kes endid tahawad parandada lasta, armastawad lahket imberkämist, need aga, kes sisetematika-rist rawitsemist tahawad läbi teha, arwawad tarwilikust, et arst neid piinats ja oma karmuse läbi nende terweist parandaks. Dr. Sapp aga oli sõnades jäme kui lihunik ja tema peapõhjusmõtteks oli, et haiged kõik piinad pidid läbi elama.

Külma kaewus pidid kõik inimesed niikaua palja jalu kätima, kuni jalad werised olid; kui päike kõrwetas, aeti nad peakatteta õue. Nälgijatele ei antud süüa, janutsejad ei tohtinud juua, wästinud magada, kes aga külma wett ootas, seda walati sellega wahetpidamata. Kui ta ka seda ära kannatas, siis anti ta soonetasuja halastamata käte wõimu alla.

Kuna Dr. Sapi äri nii hästi edenes, siis lastis ta enese juurde pikaks kaswada, kandis Lääne-Euroopa õpetlase moodi habet, käis alati mustas ülikonnas ja nimetas ennast profesoriks. Wiimaks wõttis ta enesele noore abilise, Dr. Sapp, kes gümnastika nime all haiged kõige õpetas.

Selle kõik kannatasid haiged wälja, sest inimene on haruldakelt tugewa loomuga olewus. Ta kannatab kõik ära; jah, mida enam teda piinatakse, seda kergemine saab ta terwets. Ühel päewal ütles aga Dr. Sepp Dr. Sapile.

„Herra professor! Mina olen teada saanud, et teil ühe Inglise preili institudis kuuteistkümnede aastane tütar alla. Noh, ma armastan teie tütar...“

„Waata, waata, doktoriherra, teie pole teda ju iial näinud!“

„Sellest pole midagi. Mina armastan preilit ja palun tema kätt!“

„Misuguse õigusega?“

„Selle õigusega, et mina mitte igaweste teie kasuks ei taha töötada. Mina tahan teie wäimees ja sellega ka teie äriõnne olla. Etwõte on küllalt nii hülgaw, et selle sisetulekut kahets wõib jagada. Mina olen oma tuhanded kahetsajast guldnast tüdinunud, kuna ma tean, et teie ühe tühiise taewu läbi aastas 20, 30 korda enam teenite ja nimelt veel minu abiga teenite.“

Dr. Sapp sai noore arsti otsekõh esefõne peale wihaseks ja wiskas ta lihtsalt uksest wälja.

Dr. Sepp wandus kättemaksimist.

Mõni päew hiljem luges Dr. Sapp ühest arstiteaduslisest ajakirjast ühe artiklit. Selle pealkirjaks oli: „Külma weega arstimise halwad küljed. Kirjutanud Dr. Sepp, endine Külma kaewu sanatoriumi arstiabiline.“

Selles kirjas seletas Dr. Sepp suure objektiwiteediga, et ta kauaegne praktika tale ära olla näidanud, kui kardetaw külma weega arstimine olla. Sull närwi-, peaju-, südame ja teisi haigusi olla just külma wee läbi tulnud. Olla aeg filmad lahti teha ja sooja wee tarwitamise juurde jälle tagasi minna.

See kiri leidis ka teistes lehtedes teed ja ajas Dr. Sapile hirmu peale. Isegi eralehestena ilmus see artikkel ja kandis palju pealkirja: „Ainult sooja!“ Need lehed saadeti „Külma kaewu“ sanatoriumi haigetele hinnata kätte.

Rahulolematad nende seas, s. t. haiged, kes eneste juures paranemist ei märganud, hakkasid nurisema:

„Muidugi, muidugi! Külma weega arstimine ei kõlba. Meie peame sooja, ainult sooja wett tarwitama!“

Ja ühel päeval ilmus värava peale, mis just Dr. Sapi asutuse wastas seisfs ja mille taga wana piiritusewabrik peitus, mis aga juba ammuft saadit enam ei töötanud, silt pealkirjaga: „Dr. Sepa sooja weega arstimise asutus ja sanatorium.“

Sellest päewast peale seisfs igal pool lehtedes kuulutuse kõrwal „Minult küllma!“ suurte tähtedega: „Minult sooja!“ ja haiged põgenesid suurel hulgal Dr. Sapi juurest Dr. Sepa sanatoriumi.

Uue asutuse lugupidawus kaswas iga päewaga. Küllma läbi piinatud inimesed kuulsid sooja juurde ülläläinud haigete käest inestufega, et Dr. Sepp oma haigete kallal weel hirmsamaid tüfka tegemat kui Dr. Sapp.

Kui wanas asutuses inimesi küllmetati, siis toimetati uues nende teetmist. Kuna seal ainult liha lubati süüa, söödi siin ainult juurewilsja ja jahusuppi. Kuna haiged Dr. Sapi juures õdruti ja muljuti, pidid haiged Dr. Sepa juures puid lõhkuma, süü kantma, ahju küttma jne.

Dr. Sapp sai ajajooksul aru, et Dr. Sepp küllma soojaga surmats „wõistleb“. Kui asi nii weel edasi läts, kaotas tädi poolt päritud taew warsti kõit wäärtuse. Ja nõnda otsustas Dr. Sapp otsustawat samwu astuda ning ilmus ühel päewal wõistleja juurde:

„Armas ametiwend, ma tuln rahu pakkuma ja tunnistan, et minu ära wõitsite. Teil on õigus, teie metod on õigem. Sellepärast teatan teile, et juba tatlad tellin ja teie metodi tarwitusele wõtan.“

Dr. Sepp kohtus, kuid ei kaotanud pead.

„So! Siis õitfe minu asutus ära. Sest kui teie hakate sooja tarwitama, siis lähen mina küllma juurde tagasi. Kaks sooja wee asutust ühes kohas ei toida.“

„Teil on õigus, armas ametiwend. Aga mina ütlen teile weel midagi, mis meid wõiks ühendada.“

„Nääkige!“

„Teie teate arwatawaste, et mul ühe Inglise preili institudis tiitar on. See on ilus laps, armastab teid — ehk ta teid küll ei tuune. Kui teie teda wastu armastate ja minu wäimehetsy soowite saada, siis wõime asutused ühendada.“

„See on mehe sõna — topp!“ wastas Dr. Sepp rõõmuga.

Ja nad jõudsid otsufesele, et ei küllmaga ega soojaga enam õiget edu ei ole — tulewik olla „leigete“ päralt.

Sellekohajed artillid ajakirjades ei jäänud tulemata ja lähemal hooajal kuulutafid Dr. Sapp ja Dr. Sepp ühise pealkirja all: „Minult leige!“

Ühendatud sanatorium suutis kõiki abitarwitajaid waevalt mahutada — nii elaw oli juurdewõol.

Ja warsti olid Dr. Sapp ja Dr. Sepp miljonärid. Tuhanded paranenud õnnistafid nende nime, sest kui inimesed mehifelt küllma ja sooja ära kannatafid, mits siis mitte leiget?

Kuulutused.

Suur, kuiw korter, mille sarnast teist ei leidu, wälja üürida.

Wäljawaade Bosphoruse peale.

Järele küsida sultani kojamehelt.

* * *

Suhtumisekaup.

Ennekuulmata odawaalt müüdale mitmesugused asjad, nagu: atlasest woodiwaibad, kõrwarõngad, rinnandelad, hõbelusikad, patjad, kaks klawerit, paar kardinaid jne.

Tellimised saata Berliini, kroonprints Hohenzollerni nime peale.

Jaapani suurükkiwägi.

Kuulsus.

Kindral Hindenburg on teistrist kuulsam. Ajalehtedest.

„Tõeste igalpool?“

„Igalpool, majesteet. Perefondades kahepoolega woodide kohal, ja õllepooides, ja restoranides, ja ifegi, wabandage, wäljakaigu kohtades. Ühe sõnaga, igalpool! . . .“

„Roh, aga minu pildid?“

„Muidugi, majesteet, jäid teie pildid endisesse paika rippuma, ja neid on wana wiisi igalpool. Kuid julgen teatada, kindral Hindenburgi piltisi riputatakse nüüd ifka rohkem ja rohkem ülesse. Wood on nüüd niifugune!“

„Ma riputatfin ta enese ülesse! Aga ükskõik, pagan temaga. Minu truud preislased armastawad mind ifkagi rohkem, ja mina olen temast ifkagi kuulsam. Kui teada tahate, minu pildiga ilustatakse ifegi rabarberi-pillide karbikest, waat mis!“

„See on kõik õige, majesteet, kuid kindrali piltisi on nüüd ifegi kompwekkide ümber ja paberosfi karpide peal. . . Ühe sõnaga — igalpool!“

„Donerwetter! Kuule, obrist, ja pead mul abiks olema! Niifugust kuulsust ma ei luba! Silpharakas-kindral, ja korraga kuulsam kui mina, keiser!“

„Olen walmis kõik tegema, majesteet! Minult kudast feda teha?“

„Eüguta peajusti. Veia ife abinõu!“

„Kaste liaks!“

„Ah, ja kappapea! Aga kasku ei wõi wälja anda, kõik need pildid maha wõtta ja ära põletada? Kompwekid ära põletada, ja paberosfid ära põletada! Kõik! Minult need alles jätta, mille peal minu pilt on!“

„Wõimata, majesteet! Terwe Berlin hakkab mäsfama ja kindral Hindenburgi kuulsus kaswab weel rohkem!“

„Kurat teab, mis! Kuulus sellepärast, et loll nagu wiltfaabas on! Kuid ma tahan tema pildid, maksu mis maksjab, tarwitamifest ära kaotada!“

„Ma wõin teile head nõu anda, majesteet! Andke see töw kroonprintsi hoolde, ta on mitme asja peale meister. . .“

„Jah, see on tark mõte! Balu ta fiia!“

Kroonprints tuli pooljookstes keisri tuppa ja küfs wabalt:

„Kutsufite, papake?“

„Kutsufin, mu poeg. Näed ja, ja wõid mulle suurt head teha! Igalpool panewad nüüd kodanikud selle totrakese — Hindenburgi, pildid ülesse, ja minule see ei meeldi. Wõid need tarwitamifest ära wõtta?“

Türkofid võtavad Saksa batarei ära.

Sõja-maršs.

(Wiifil „Гибель Варяга“).

Nüüd ülesse, wennad, me lähme, hurra!
Et tormata wõitluserinda,
Rus tahame wahwaste wõidelda
Ja kaitseba kodumaa pinda.

Ei kardad me waenlast, ei tagane
Ta kuulide eest mitte sammu,
Waid wahwast ta wäge me häwitame
Seni kui meil selleks on rammu.

Laf' lendawad pommid, laf' surma toob kuul,
Laf' mõnigi jääb meist seal maha.
Me tormame ette, kui maru, kui tuul,
Me kaotada iial ei tahta.

Teutonlased maha! Nüüd lõpp tulnud teil,
Laf' kaob teie militarismus;
Te kultuur on kätte nüüd awanud meil,
Et peitub seal eht barbarismus.

Seni, kui meil foontes weel werd mõni tiff,
Me wahwaste wõitlema jääme,
Et jõuaks kord kätte see oodatud pill,
Rus kestwamat rahu me näeme.

J. Kuulipilduja.

„Konfiskerida? Wõin! Minult andke mulle mõnituhat marka kuludeks. Oma suurepäraisi muutraudu ja teisi tööriistu ei wõi ma jumalamuudu kulutada, isegi mitte teie jaoks, papafel!“

Ohkades ulatas keiser temale rahakoti ja kroonprints kadus. Nädala pärast küsis keiser oma adjutantilt:

„Noh, kudas on lugu piltidega, obrist?“

„Suurepäraline, majesteet! Igalt poolt on kindrali pildid kadunud ja ainult teie omad jäänud. Kõigil lukuseppadel aga on ukseelukude parandamisega ilirohkeste tööd. Selle nädala jooksul on terwes Berlinis kõik ukseelukud sisse murdud! Kujutage ette! Underikas poeg on teil, majesteet!“

„Noh, mis seal nüüd nii palju kiita“... häbenes keiser, „lihtsalt tubli pois!“

Kahe päewa pärast tormab keisri juurde tema adjutant ja kogeleb segaselt:

„Majesteet... kroonprints... Oh, ma ei wõi!“

„Mis? Mis on juhtunud? Kõnele?“

„Majesteet, kroonprints müüib Hindenburgi pilti!“

„Kudas? Mis ja räägid?“

„Sula töit. Ta awas määratu suure kaupluse, wedas kõik pildid sinna kokku ja hakkas neid müüma. Kuna aga neid pilti mujal kuskil ei ole, siis ostetakse neid hirmsa hooga, kuigi kullahinna eest. Berlinlased on päris pööraselt läinud — kaup lähed, mis hull! Kaupluse ees pandi suur meealewalbus kindral Hindenburgi auks toime — pildid on pea kõik läbi müüdnud!“

Keiser langes minestusesse.

P. S.

Läbi maapealse pörgu.

XV.

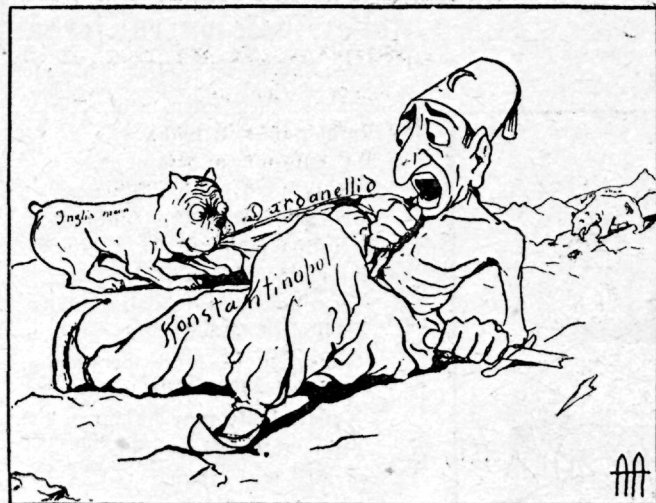
Üpardus haigemaja ees. Haigemajas. Sea ra-witsjus. Üllataw kokkusaamine.

(Traaditeel Konstantinopoli laudu).

Lugeja ärge ilmaaegu pead raputagu, kui seekord siit kirjelduse alt minu nime leiab. Herra Dõht on juba 14 peatükki meie sõidust kirja pannud, ilma et keegi selle üle oleks pead raputanud, miks siis ei peaks mina, kui kõige keerulisema mehhanismuse juhtija, keerulise kirjeldusega toime saama! See on minu käes kui wenelase käes njetu. Pealegi teen seda häda sunnil, sest et Dõht oma parema käe sõrmed haigemaja ees autoost wälja astudes, auto ukse wahel ülestas ning nüüd „ganz kaput“ on. Mina ei osta seda küll eht nii hästi teha kui Dõht, sest et mul nii palju luiskamise, — pardon! — tahtsin ütelda: luuletannet ei ole, aga tarbetorral ei puudu mul ka see. Kui ükskõige ju kõik Tallinna ning Tartu naisedki kingseppadeks hakkasid, ilma et nad kingsepad oleksid olnud, miks ei wõi siis minagi kord „kirjanit“ olla.

Algame siis seal peale, kuhu Dõht lõpetas.

Haigemaja ette jõudes largas autoost esimesena wälja leitnant von Mutterkorn. Temale järgnesin mina, longates ja õigades. Ei tea, miks Dõht seekord wiimajets jäi. Tema harilikult wiimane ei tahta olla. Ja see oli seekord

Lüürgimaa surmahädas: Inglise rebib tal wiimased toreduseasjad — Dardanellid ja Konstantinopoli — seljast, ja ka Wene karu walwab parajat filmapilk.

ta tema õnnetus. Seft waewalt oli ta auto pealt maha lobinud, kui autojuht auto ufje prahwatades tinni wistas.

Järgnes wali karjatus.

Seeford Tõhu juust.

Kohtudes pöörasime meie herra Muttertorniga ümber ja nägime, tudas Tõht, näost lumivalge, oma parema käe sõrmipidi autoukse wahel waakus.

Weel enne kui etterwaatamata autojuht kolme sai lugeda, laskatas minu kalewikäsi talle näkku, kuna mu teine käsi autoukse jälle lahti kistis.

„Shaaftopf!“ kisedasin ma tema poole. „Mis moksuse mood see on, et inimene kättpidi autoukse wahela pandakse! Schmeinerer! Sigadus!“

Mis nüüd järgnes, seda on raske kirjeldada.

Leitnant von Muttertorn kogeles wabandusi, autojuhi pöht hakkas juba nähtawalt paistetama, Tõht langes minestades ja wigades murule maha ja terve haigemaja sai elawaks.

Terwelt wiis arsti ja wiisteistkümmend sanitari jooksid ufkest wälja ja tormasid waese wigawa Tõhu juurde. Kaks halastajat õde tulid länderaamiga. Kolmkümmend lätt kahmasid haigest etterwaatlikult tinni, tõstisid ta tasakesi raami peale ja hakkasid tuppna wiima.

„Kui teie, nadikaesad,“ wihastasin ma, „minu sõpra kõige paremasse tuppna ja kõige pehmemasse woodisse ei wii, siis ma lasen kõit selle wiletsa haigemaja püroksiliniga õhtu! Herr Leitnant, alles gute Sachen, wissen Sie — kõige parem rawitus, et teid tont wõtaks! Und Rumm — rummi — palju rummi — mõistate? Wissen Sie?“

Leitnant v. Muttertorn nitutas sõnatuulelikult pead.

Siis wõtsin ma Tõhu kirjamapi kaenla alla ja läksin teistele järele, weel kord armastawat pilku sinna poole wijates, kus oma zeppelinini arwasin olewat.

Kojas wõeti mind wiisakalt tumardades wastu. Kuid kõrgilt pead nitutades sammusin ma raamile järele, mis mitmest toast läbi kanti ja wiimaks aia poole kõrde kaunis tühja tuppna maha pandi, kus kats woodit oli.

Weel enne kui ma uut kasku sain anda, oli herra Tõht ju riidest lahti wõdetud ja woodi tõstetud.

„Rumm! Rumm!“ karjusin ma.

Ja rummi toodi, kuna arstid juba minestanud Tõhu wigastatud kätt puhastasid ja tinni sidusid. Nagu mul selle juures wahti oli näha, ei olnud sõrme haawad juured asjad.

„Herr von Saltomortale,“ astus leitnant v. Muttertorn wabandades minu juurde. „Tei wabandap see hõffre wiga — palun! Mina oley ilmafiita!“

Mina ei tahtnud asja terawamaks ajada, sellepärast wastasin kõrgilt:

„Noh, hea küll, kui mu herra felttimehe ilufaste ära parandate ja meile hea rawituse, palju rummi ja hästi üüa käsite anda, siis lepime ära, eht see küll päris Saksa sigadus oli. Ja see tuba peab etstra ainult meile jääma — mis?“

„Muidugi, muidugi, herra von Saltomortale!“ wastas leitnant von Muttertorn nähtawa rõõmuga, et ruttu leppisin. Ta oli minu poolt wististe enam käegalatjutawat oodanud.

Waewalt olivad kõit arstid ja sanitarid toast lahtunud, kui üks teener tandelauaga ilmus, mille peal pudel rummi, pudel konjati ja igajugu woiufi oli. Rheinweingi ei puudunud.

Kui kõit toodud asjad lauale olid laotud, tormasin ise tohe konjati pudeli kallale. Ma tõstsin Tõhu pea üles ja walasin talle tubli lonksu seda wa kallist märjutest juhu.

Päris unerohi oli see! Weel parem kui Skupu-Wiiju kupp! Tõhu filmalaod hakkasid wõbbijema; wõbbijesid, wõbbijesid ja lätsid siis ätitsejt lahti.

Wõdristades wahis ta ringi.

„Kus ma olen?“ wigas ta.

„Haigemajas,“ wastasin mina, „ja rummi ning konjati ja süüa on meil küll, küll!“

„Doo!“ tegi Tõht ja ta filmad lõid särama. Wististe iduufi ta wuju jälle minutümmend kraabi korruga, seft ta parem käsi tuli waiba alt tohe nähtawale.

Ja nüüd sõime ja sõime me nagu isa-ema pulmas, igatahes paremine kui Tallinnas Harjuwärawamäe tingeltangelis.

Siis hakkasime tasakesi jälle aru pidama, tudas siit ndiutud lossist puttama saaks panna.

Aga Tõht oli warsti juba unega wõitlemas, seft konjati on imestamijewäärt uimastaw mõju. Ka mina wõtsin riidest lahti ja pugefin woodi. Aga waewalt olid mu filmad tinni lainud, kui korruga ufje lõhetamist kuulsin. Ma tegin, nagu magaksin edasi, kuid wahitsin poolelt awatud filmadega ometi ufje poole, kes see jistetulija wõiks olla.

Ta oli naisterahwas — noor, ilus naisterahwas, Runase ristid õe riided seljas. Ja tasakesi, kikiwarbil, tuli ta ja tumardas magawa Tõhu kohale, tel temast aimugi ei olnud.

Kuid waewalt oli ta oma filmad terawaste haige peal wiibida lastnud, kui ta siis nagu üllatatus sirgetis kähwas.

„Tõht!“ jostistas ta tahtmatalt. „Wõta wõdi jäta — Tõht mis Tõht!“

Minu irestus oli piirita. Seft õde rääkis selget — Eesti teelt! Kust tundis ta Tõhtu? Kus oli ta Eesti teelt õppinud? Oli ta sakslane wõi eestlane? Oli ta eestlane, kust oli ta siis siia saanud? Mis põhjusel oli ta siin ametis? Tuhanded küsimused sõhwasid mu peast läbi, kuna mu filmad teda waitsejt uurisid. Ja kui ta eestlane oli, kas wõis ta meid pögenemisel aidata?

Ma tegin tahtmatalt ägeda liigutuse ja õde pööras minu poole. Kohe pigistasin ma filmad jälle tinni ja kuulsin, tudas ta tasakesi minu woodi ette astus. Mu südamest hoowas ijaaraline kodune tundmus läbi, seda enam, et õrn, pehme käsi mu otfaesisele pandi. Ma ei suutnud ennast enam taljutada.

„Õde!“ hüüdsin ma rõõmsaste ja awasin filmad.

Tema pani käe oma suu peale ja jostistas: „Pfi!“

„Õde!“ kordasin ma tasakesi, „Teie olete eestlane?“

„Olen!“ wastas tema niisama jostistades, „kuid see on minu jaladus! Sellest kõnelen teile pärast, nüüd on peaasi, et rahulikud olete ja keegi meie sugulust ei märkaks. Herra Tõhtu ma tunnen, olin temaga Tallinnas tuttar, ja teie olete wiift tema felttimees. Ma tean, et teie siia zeppeliniga tulite, sellest räägiti siin haigemajas juba, tean ka, et wangi olete jattunud ja heameelega tahaksite putku panna. Minu nimi on Anna Mawere, siin aga töötan preili Pototskaja nime all, üteldes, et poolakas olen, kes aga tõdandan siin Poolakeelt mitte enam rääkida, seft et paljud poolakad nüüd Saksumaa waenlased on. Kui nõus olete mind ka siit saatanatepejast kaasa wõtma, siis aitan teid ja teie felttimehe veel täna õfel pögenema.“

„Siin on mu käsi, neuu Pototskaja!“ jostistasin ma ja surufin neuu kätt soojaste. „Ühes pögeneme, wõi ühes jureme! Teie eest läheme meie tuleft ja weest läbi!“

Teieft woodist kajas korruga pikk imestuje hüüe: „Doh!“

Siand Tõht oli jostina peale, wäkeft windist hoolimata, üles ärkanud ja wahis nüüd neuu Mawerele suuril filmil otfa. . .

Surmasõlme Jüri.

Kirikufellad tapariistadeks.

Budapesti kirikud annavad idit
oma kellad riigivalitsusele.
Ajalehtedest.

Franz Josef suurtüki wabrikus: „Sui jah... ajad muutuvad: enne oli meil „sõjariistades rahu“, nüüd teeme kord ka „rahutuulutajad“ sõjariistadeks!..“

„Kaiser, laste wurrud forgu!“

(Wiisid: Poisid, pange torud häädma.)

Ma Saks „kaiser“ olen weel,
Mind igati ju teab.
Ma pole wõitnud sõjateel,
Kõik rahwas mind nüüd neab,
Nad karjuwad mul: „maha!“
Ei kuulda seda taha,
Mis neile pajatan.
Ega pole muud kui wemmelba,
Sest peks käib üle kõige.
Juh-heirassa, nüüd wemmelba,
Juh-heirassa, nüüd wemmelba,
Kaiser, laste wurrud forgu!

Ma tahtsin wõtta Warsawit,
See läks mul kaduma.
Siis ahwardasin Londonit,
Ei seda kätte saa.
Pariisi alla lätsin
Ja tuhanded seal jätsin,
Kuid pekja sealgi sain.
Ega pole muud jne.

Kus linn eht küla kaitseta,
Seal häwitasin ma.
Kus naised lapsed toeta,
Neid wõtsin piinata.
Ei pühadust ma tundnud,
Ei armu neile andnud,
Kuid nüüd on lõpp sel pea!
Ega pole muud jne.

Nüüd tunnen, et mu elutee
Ju hakkab lõppema,
Sest nad Helena saarele
Mind tahtwad lükata.
Kus Napoleon kord suri,
Seal sureb Saks kuri,
See Willem Wiimane.
Ega pole muud jne.

J. Kuulipilduja.

Tegeline näitus.

Kaks sõpra jalutawad parajaste Petrogradi uulitsal,
kui kindlusest punkt kell 12 päewal suurtüki lastakse.

„Ole hea,“ pärib sõber, kes Petrogradi olusi weel
hästi ei tunne, „lille mulle, mispäraast nimelt paugutatakse
kindluses keskpäewal suurtüki?“

Küsitawal wastus kõhe walmis:

„Eks ikka ainult sellepäraast, et rahwale tegelikult näi-
data, kudab seal aega surnuks lülitakse.“

Jahimehe kirjaraamat.

Täielik püssitundmise, püssiheaduse proowimise, ofawa
püssilastmise, haawlite ja püssirohu walmistamise
õpetus. Einnukoera tõud, kaswatus ja õpetamine.
Jahipidamise wiisid. Jahiloomad ja jahilinnud.

Ustaw feltiline ja tait nõuandja jahimeestele.
Sind 70 kop.

Tellimise aadress:

Ревель, книгоиздательство „Тедусь“.

„Meie Matsi“ aastatekijad saawad hinnata kaasa:

Seinakalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese
raamat — 2 r. Elutungi awaldused — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kott — 1 r.

Kaasanded, wäljaarwatud seni weel isumata „Seitsme liiduriigi hümnused“ saadetakse kobe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewõlli
tellijad saawad kaasanded ofataupa.

Järelehtud „Meie Matsi“ eest hoiatame!

Дов. воен. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaakon. Wäljaandja J. Muni. W. Sõjter'i trükk. Tallinnas.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR